

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Po un an . . . . . 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. (2 coroane).

Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Măcelarilor nr. 21).

Un șir germanic prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Culmea nerușinării.

Din comitatul Hunedoarei ne sosește o știre din cele mai revoltătoare.

Noue și noue mișelii se săvârșesc de slujbașii statului unguresc, în vederea vestitului „milleniu“.

În numerii noștri 29 și 30 din estan, am scos la iveală două încercări rușinoase de a stoarce dela poporul românesc odată țesături pentru milleniu, altă-dată bani pentru „Kárpát-egylet“-ul din Cluj, ca să pregătească, cu ajutorul lor, chipuri pentru același milleniu, și ne-am spus cuvântul nostru în articolii din fruntea acelor numeri, privitor la aceste apucături nerușinate.

Eată acum ce ni-se mai scrie din cercul notarial al Roșcanilor, (în apropiere de Dobra, pe Murăș):

Roșcani, August 1895.

Domnule Redactor,

În cercul nostru notarial Roșcani, nu de mult s-a dat poruncă dela un slujbaș mai înalt, *comună să dea bani pe seama milleniului* *privitor la anul 1900* *unguresc din vara viitoare.*

Di Morár J., notarul nostru, fără-ca să se mai sfătuească cu reprezentanțele comunelor, primi de-adreptul aruncul poruncit, și votă următoarele sume puse în rândul dărilor:

Din Roșcani	23 fl.
„ Mihăești	13 „
„ Bătrâna	12 „
„ Panc Seliște	10 „
Suma totală	58 fl.

Acum dacă notarului îi va veni poate-că pofta, ca să meargă și d-sa la parada dela Pesta, va putea să se desfășeze acolo, ca și la Arad acum câțiva ani, după bunul plac; să nu uite însă, că dintre mândreniile, ce le va vedea, multe vor fi făcute din banii storși din truda bietului Român, care când dreptate cere i-se arată temnițele. Când nemeșii țerii însă vor să ridice mărirea neamului lor în lume, nu se sfîșie a scociori în punga acestui nedreptățit popor după paraua cea din urmă a lui.

Notarul Morár ar trebui să țină seamă de dorințele noastre, și să nu ne împovăreze cu dări pentru lucruri, de cari noi nu ne putem bucura! Dar' mai ales l-am ruga pe strădălnicul notar, ca greutăți și sarcini noue să nu ne pună fără știrea și învoeala comitetelor!

Dacă ne am fi sfătuit, se putea prea ușor ca să nu fi primit cheltuelile rînduite, precum nu le-au primit nici mai multe comune harnice!

Așa, dle redactor! cum vedeți, noi cei din Roșcani trebuie să dăm banul nostru cel scump pentru părăziile dela Pesta, ca să aibă cu ce se făli domnii, că de 1000 ani cum o de înaintată țeara. Ear' noi pe acasă umblăm desculți, copilașii noștri goi și flămânzi, sîntem coplesii de datorii și de nevoi, de-îi vai de capul nostru!

George Caba,
abonent la „Foaia Poporului“.

E foarte rău că unii dintre frații noștri își pleacă capul sub câte o lovitură atât de diavolească ca cea croită pe gâtul celor din cercul notarial al Roșcanilor.

Mai multă bărbăție așteaptă neamul românesc dela fiii săi, dacă vor ca mâne să-î ajungă și o soartă mai bună! Au

nu știu oamenii noștri, și încă cei de de frunte, cari formează comitetele comunale, că notarul nu e nici Pașă turcesc, nici Țar muscălesc, voinței cărui ei să fie siliți a se supune? Nu știu ei că comuncle își au neatîrnarea lor, și că nimenea nu le poate porunci să cheltuească banii lor pe ce ele nu ar voi? Toate aruncurile trebuie să fie făcute de sfatul comunal (representanță), cu știrea și învoirea lui. Cine a mai pomenit, că notarul să vină să facă arunc pe comună de capul seu, și comuna să primească a plăti acel arunc? Atîta cutezanță nu are nici un slujbaș, și dacă notarul din Roșcani a făcut-o, a făcut-o de bună-seamă numai întemeiat pe credința, că în sfaturile comunelor cercului seu, șed astfel de oameni slabi și neștiutori de drepturile lor, cărora poți să le spui ori-ce nărozenie, că ei o cred și o fac fără împotrivire!

Ei bine, vă întrebăm pe voi, fraților din acele sfaturi comunale, sînteți voi atât de puțin bărbăți și atât de neluminați, despre ce trebuie și ce nu trebuie să faceți? Noi nu credem!

Ear' de nu sînteți, apoi vă conjurăm pe tot ce aveți voi mai drag și sfânt, să vă ridicați ca leii răniți, și să spălați de pe fețele și de pe numele vostru pecetea de rușine ce-a pus-o notarul vostru, prin aruncul pentru milleniul unguresc!

Comitetul comunal are drept a reveni asupra unei hotărîri oare-cari a sale și a o nimici, chiar dacă el ar fi adus-o, dar' s'a răspândit și a aflat-o de rea.

Adunați-vă și voi în grabă și protestați contra aruncului pentru milleniu! Stergeți-l din socotelile comunei!

Ear' dacă totuși slujbașii vostri cei păcătoși, despre care știm și noi că sînt răi ca șerpii și vicleni și neîndurați, vi-ar sta înaintea cu «*muszaj*» — voi numai românește și bărbătește vă veți purta, dacă nu veți voi să plătiți acel arunc, lăsând mai bine să scoată pe voi execuție și să vă liciteze oare-ce în prețul acelor bani, ca să putem arăta lumii cu ce fel de bani scosi cu doba, voesc nerușinații noștri stăpînitori să-și facă podoabele la milleniul lor!

Fraților români din comitatul Hunedoarei și de pretutîndea! Conjurăm-vă pe voi pe tot ce aveți mai drag și scump, ca așa să faceți, și chiar acum, când toată lumea privește la noi, să nu faceți de rușine numele neamului nostru românesc plătind de bunăvoie aruncuri pentru milleniu!

Asta numai ar da cuvânt lumii întregi ce azi cu drag aude de noi și de bărbăteasca noastră luptă națională, ca să-și întoarcă earăși fața dela noi, ca dela un popor de oameni slabi și nevrednici de o soartă mai bună!

Nume naționale și străbune.

În articolul din numărul trecut am arătat care e scopul matriculelor de stat și cât de ușor ne este nouă a-l zădărnici, și ce frumos ni-ar sta să-l zădărnici deservit, dînd fiilor noștri de-acî încolo numai nume naționale și străbune, dar' mai ales naționale!

Am înșirat și numele mai frumoase ce ar trebui să le folosim.

Aci vom arăta iubitorilor cetitori ai „Foi Poporului“ și de ce adecă sînt frumoase numele naționale și străbune asupra folosirii cărora stăruim. Aproape toate numele înșirate de nou, își au povestea lor, care de care mai glorioasă, mai frumoasă.

Eată în câteva cuvinte care este farmecul legat de cutare și care de cutare din aceste nume:

Vom vorbi azi numai despre cele naționale.

Mircea — e numele viteazului principe al Țerii Românești, care a lăsat țerii și neamului seu fericirea de a se putea mândri cu băteia dela Rovine, înfrîngătoare a sumeției turcești, apoi cu cea dela Muntele Paserea, înfrîngătoare a gâtului viclenilor și necredincioșilor Unguri, și cu altele, sub Mircea ajungînd a avea Țeara-Românească cele mai largi hotare! Cine să nu fie mîndru a-î purta numele lui!

Vlad — aduce aminte de vestitul domn al Țerii-Românești Vlad-Țepeș, un om fără păreche de aspru, crud chiar în asprimea lui, care îndată-ce s'a urcat pe tron, a întocmit Țeara militărește, că fiecare om era un paznic al Țerii! Prigonitor al răufăcătorilor, pe toți trăgîndu-î în țepă, a rămas de poveste că sub domnia lui îți puteai lăsa averile în codru, în drum, că nu cuteza nimeni să se atingă de ele! Era războinic și cu noroc la războiu. Mai e numele Vlad și mult iubit de scriitori, întîlnindu-î des în cărți și poezii frumoase.

Dragoș — e marele bărbat, care a închegat și întemeiat principatul Moldovei. Despre el minunatul vers popular zice: «Dragoș, mîndru ca un soare, a plecat la vînătoare; ghioaga și săgeata lui, fac pustiul codrului!... E mare mîndrie a te numi așa!

Mihnea — este și el un domn în Țeara-Românească. E nume frumos și

mai ales făcut frumos prin poesia lui Bolintineanu „*Mihnea și baba*“.

Dan — e un nume iubit în literatură, întâlnindu-l foarte des în scrieri literare. Spre pildă „*Dan*“ căpitan de plaiu al lui Alexandri, e un chip măndru, eroic și iubit! În istorie aduce aminte de Dan Basarab, fratele lui Mircea-cel-Bătrân și mare!

Radu — s'a chemat și cel dintâiu Vodă întemeietor al Țerii-Românești, Radu-Negru-Vodă, domn viteaz ce-a curățit Țeara-Românească de Tatars și a întemeiat principatul. Mai târziu aflăm un alt domn în același tron cu numele „*Radu-cel-frumos*“, apoi „*Radu-cel-mare*“ și alții. Legende (poveștile) din bătrâni spun multe și frumoase lucruri despre el.

Horia — este țeranul erou și cumințe, care la 1784 a dat pârjol Ardealului ca să ardă din el păcătoșii nemeși, chinuitori ai bietului Român iobag. „*Horia* bea la cârcimă 'n deal, domnii fug toți din Ardeal; *Horia* bea pe sub butuci, domnii fug fără păpuși!“... Nume frumos și sfânt nouă, dat lui *Horia* pentru obiceiurile lui de a umbla mereu horind, cântând!...

Cloșca — e fratele de cruce al lui *Horia*, conducător în răscoala țărănească din 1784, omorât cu roata, alături cu *Horia*, în piața din Alba-Iulia! Scump martir național.

Iancu — e bravul nostru erou dela 1848, a cărui istorie de vitejie, apoi de nenorocire o știm cu toții... Se dă ca nume de botez și șede foarte bine.

Neagoe — e numele mai multor domnitori de pe tronurile românești, între cari mai însemnat Neagoe Basarab (la 1512—22), om foarte luminat, evlavios, iubitor de Dumnezeu și bun, dela care avem vestita *Mănăstire dela Argeș*, care nici azi păreche n'are în toată România, ba nici în alte țeri! El este acel „*Negru-Vodă*“, despre care e vorbă în frumoasa poezie a *Mănăstirii-de-Argeș*. „Pe-un picior de plaiu, pe-o gură de raiu, *Negru-Vodă*

trece cu tovarăși zece“ și găsește „loc de mănăstire, loc de pomenire“!... El a fost acesta.

Axente, — numele unuia din cei mai credincioși soți de luptă ai eroului *Iancu*, tribun vestit, și despre care multe bune ne știu încă spune bătrânii nostri.

Manole — (făcut din *Emanuel*) aduce aminte de marele meșter conducător al zidirii vestitei *Mănăstirii-de-Argeș*. *Negru-Vodă* caută locul mănăstirii cu „nouă meșteri mari, calfe de zidari și *Manole* zece, care-i și întrece“... E nume mare și plin de farmec după prea frumoasa povestire a prea frumoasei mănăstiri.

Șerban, — se dă ca nume de botez, și aduce aminte de un *Vodă* din Țeara-Românească cu bun renume.

Rareș — încă poate fi dat ca nume de botez, aducător fiind aminte de unul dintre cei mai voinici domnitori din Țeara-Românească, de *Petru Rareș*, cel care a spulberat pe *Săcui* în repețite rinduri, venind de 5 ori în Ardeal ca să-i cuprindă. Băgase în *Unguri* atâta groază, că nici atunci când se afla între ei singur, după căderea din domnie, nu cutezau să se atingă de el!

Și așa mai departe.

Aproape fiecare nume național și afară de cele înșirate aci, își are povestea sa măndră, voinicească și de farmec încungiurată, pentru-ce se și plătește, ba chiar fală să ne fie, a le purta pe ele!

Cea mai nouă osândă. Tribunalul din Deva, cel care a osândit anul trecut pe țeranul din Brad *Doțiu Ioan* pentru-că ar fi ațigat contra *Ungurilor*, a osândit la 2 Sept. n. pe tinărul *Ioan Herlea* din *Vinerea* (nepot al vrednicului de cinste *Moș-Herlea*), la **trei luni închisoare**, pentru o adresă de alipire trimisă către osândiții pentru Memorand. Vom reveni, asupra lucrului. Și până atunci felicităm pe tinărul *Herlea*, despre care ni-se spune că bine s'a ținut în fața juzilor.

Martirii din Vaț în primejdie.

În numărul 30 al „*Foii Poporului*“ am arătat în ce case nesănătoase au fost puși acum de curând scumpii noștri martiri din Vaț. Se prezicea dela început, că acele ziduri nesănătoase au să le sdrobească sănătatea întemnițaților noștri siliți a trăi între ele.

Temerea aceasta se întărește acum, spre marea noastră durere, și mai mult!

Închisoarea își are medicul (doftorul) seu.

El, deși nu e Român, s'a înspăimântat și el însuși de urmările ce se vor vedea după viețuirea mai multor oameni între acele ziduri, și a trimis ministrului de justiție (al dreptății) o dare de seamă despre starea sănătății acestei temnițe.

În darea de seamă medicul a cerut strămutarea prizonierilor din această temniță într'alta mai bună, pentru-că aici nu numai sănătatea, dar' vieța lor chiar le este foarte primejduită!

Sănătos nici unul nu o să mai ese din temniță! Și 'i-a zis ministrului medicul, *că dacă numai nu are gând să-i omoare pe întemnițații din Vaț, să-i strămute îndată de acolo în locuințe sănătoase.*

Să nu fi știut oare dl ministru nimic până acum despre nesănătatea acelor temnițe? Nu credem să nu fi știut! El a auzit țipetele noastre contru se șjdiei, dar' n'a luat măsurile de lipsă nu spre-venirea ei! De ce?

Ținuta ministrilor *unguri* față de scumpii noștri întemnițați, este într'adevăr care îi arată în toată răutatea lor cea neagră.

Scrisoarea medicului temniței le face cunoscută primejaia, și noi seamă grea le vom cere, dacă vor merge în barbarie așa departe, ca să-i lase pe cei mai buni și aleși ai noștri, să fie sdrobiți trupește de mizerabilele lor temniți *ungurești*!

FOIȚA.

Poveste.

A fost odată ca nici-odată, a fost odată un ficior măndru și voinic de nici în șapte țeri nu găsiu altul ca el. Și asta pentru-că, mă rog d-voastre, părinții lui erau de credință, că fata până-ce se mărită nici pe o clipită nu trebuie perdută dinaintea ochilor, ear' de ficior trebuie grijit ca de lumina ochilor, dacă vrei să ai tigneală și cinste dela el la bătrânețe. Drept aceea ei 'l-au păzit și ferit pe ficiorul lor de toate relele și ispitele acestei lumi, așa încât la vârta de 21 de ani 'l-au scos măndru, frumos și sănătos; drept că era el și lud și neștiutor. Satul care îi dăduse lui adăpost, era al neamului păsăresc, care vorbă o limbă urgisită, și numai trei gazde, cu părinții lui cu tot, grăiau limba cea dulce a unui neam de oameni, cari 'și-au îngenunchiat odată lumea loruși!

Văzând ficiorul răutatea și ticăloșia, ce domnia în satul lui, fără să zică cuiva un cuvântel, a pornit în lume cu acel gând: că nu

se oprește, decât pe plaiurile tinereții fără bătrânețe și vieții celei fără de moarte!...

Și s'a dus, s'a tot dus, până-ce a dat de o pădure mare cât marea, și lungă cât — *Dacia*!... De-abia tirindu-se de obosit, o păsărică 'l-a agrăit, că încâtro se duce? El 'i-a răspuns, ear' ea 'i-a zis: „*Aici să rămâi, că până-ce eu cu ciocul meu mic nu voi roade pădurea asta mare, până atunci nu e aici nici bătrânețe nici moarte*“, dar' el nu s'a oprit, ci a mers înainte. A dat într'un câmp de un palat strălucit, în care ziua-noaptea erau mese întinse cu fel și fel de mâncări alese și cu beuturi scumpe; cum un blid se golia, altul plin locu-i lua. Aici glasuri dulci ca de sirene îl opriau ca să rămână, că acolo nu-i nici bătrânețe nici moarte. Ficiorul însă le-a zis: „unde e așa de bine, acolo nu e de mine“, și a apucat mai departe. După multă zoală și oboseală a ajuns într'o măndră vale la o sfântă biserică, unde erau trei zine și mai măndre, care întrebându-l: că după-ce umblă, 'i-au zis că acolo să rămână, fiindcă acolo până atunci nu-i nici bătrânețe nici moarte, până pragurile de marmure ale sfintei biserici nu se vor toc de atingerea opregurilor (cătrintelor) lor. Și aci a rămas făcăul și 'i-au dat lui zinele poruncă, ca pe cutare deal să

nu se sue, că dacă se va sui, dorul de casă îl va apuca, și cu moarte va muri.

Și a stat el acolo ca la două mii de ani, când odată ce a gândit ce nu, că s'a suit pe deal! Atunci 'l-a cuprins un dor, dor sfânt și greu de casă, de părinți. Și a plecat spre casă. Trecând pe la sfânta biserică, a dat de cele trei zine acum bătrâne, sbircite și gârbovite, proptindu-se de cărje; în locul palatului jucau roată 24 de făcăi pe bătă la sunetul fluierei; în locul pădurii un ciobănaș cu o turmă de oi, ear' lângă el păsărică care rodea la un ciung ce mai rămase din vestita pădure. Făcând ficiorul drumul acesta iute ca gândul și ușor ca vântul a ajuns pe hotarul unde moșii și strămoșii își dormiau somnul lor vecinic. Moartea, care de când suise dealul oprit îl tot pândia, acum nu 'i-a mai dat iertăciune, ci 'l-a trimis la părinții sei. Deasupra mormântului lui și acum se aud doine de veselie și de jele, dar' nu mai mult în limba păsărească, ci în limba... românească, fiindcă neamul păsăresc din acel loc nu avea fapte bune și îi lipsia credința în Dumnezeu, și astfel s'a știus de pe fața pământului...

Eugen T...

Sibiu, în August 1895.

Un corb alb.

Rar ne e dat să auzim câte o vorbă dreaptă din gura unui Ungur.

E, drept-aceea, aproape minune ce s'a întemplat în săptămâna trecută.

Ungurul Pázmándy Dénes publicase cu vre-o 2 săptămâni înainte în foaia «*L'Indépendance Belge*» din Bruxela, o epistolă, în care spunea, că temnițele ungurești sunt foarte bune, și martirii nostri vieată de raiu au în ele. Îndeosebi despre dl Dr. Lucaciu spune, că e sănătos și voinic, că nu s'a bolnăvit în temniță și că e un „aștător“ încăpăținat și rău, contra Ungurilor! Foaia numită a publicat scrisoarea, dar' a declarat totodată, că îi pare deochiată, nu o crede.

În vremea aceasta în Seghedin se afla închis și un Ungur, *Darvas Imre*, directorul topitoarei de metal din Dobrești (în Bihor). A aflat și el despre scrisoarea fratelui seu după nație, Pázmándy. Simțind însă și dinsul dulceața acelei prinsori, pe care Pázmándy o aseamănă cu raiul, și putând într'o zi vorbi cu dl Dr. Lucaciu și văzând că cine e într'adevăr acest Lucaciu și după ce se luptă, s'a aprins de mânie și a trimis aceleiași foi franceze un răspuns aprig, în care între altele zice:

Epistola aceea (a lui Pázmándy) — zice dl Darvas — cuprinde știri de tot ne-accurate privitor la persoana dlui Dr. Lucaciu și la închisoarea de stat din Seghedin.

Între împregiurările de față îmi țin de datorință patriotică să arăt lumii numai curatul adevăr pe întreaga linie de luptă ce curge între noi Maghiarii și concetățenii nostri români.

Cea mai mare parte a celor scrise de dl Pázmándy mi răspund adevărului.

Nu-i adevărat, că Dr. Lucaciu ar fi un aștător în înțelesul dlui Pázmándy. El e un preot român de un caracter dulce și blând, de o cultură înaltă, încălzindu-se numai pentru drepturile și libertatea poporului seu, pentru cari se luptă cu arme legitime. Prigonirile politice ce îndură, numai îl înalță în ochii poporului și îl face mai iubit în inima Românilor. Ce privește sănătatea dlui Lucaciu,

Pázmándy nu spune adevărul. Dl Lucaciu a suferit mult și greu de isias și reumatism dobândit în închisoare, pentru răutatea locu-inței, și l-am văzut suferind de multe-ori până am fost și eu închis. Medicul i-a prescris folosirea de scălzi. Dr. Lucaciu și-a cerut învoire dela ministru să meargă la scălzi să se vindece. Ministrul i-a respins cererea.

Ce privește vieța lor în temnița de stat, îmi pare rău, că dl Pázmándy a dat știri cu totul false (mincinoase).

Căci: Nu-i adevărat, că prizonierii primesc vizite în oddi bine mobilate, și în cari nici nu sunt grilaje de fer pe ferestri. Nu-i adevărat, că este iertat a primi vizite, timp de cinci oare pe zi. Nu-i adevărat, că prizonierii pot să cetească toate foile ce le vin. Nu-i adevărat, că prizonierii primesc 80 de cr. pe zi (2 franci) ajutor dela stat. Nu-i adevărat, că prizonierii se pot plimba prin curtea temniței, fără supraveghierea păzitorilor, nu e adevărat că sunt liberi a primi vizitele amicilor și cunoscuților.

Din contră eată adevărată stare ai lucrului:

Prizonierii de stat, eram toți ținuți, ziua întreagă sub zăvoare. Starea lor în această închisoare îngustă e cât se poate de miserabilă, mai ales în vremea curățirii odăilor. Toate epistolele, toate hârtiile, ne veniau totdeauna desfăcute și cetite. Pe zi nu aveam decât două ciasuri de primblare, și aceasta sub paza unui gardist înarmat, și nu toți deodată, ci pe rând. Chiar și membrii familiilor n'au decât 2 oare de vizită pe zi, și pentru acelea trebuind să ceară zi de zi îngăduință. Edificiul închisorii este urât și rău, cu despărțiri între prizonieri. Și această schimbare s'a introdus numai în vederea prizonierilor români, ca ei să nu se poată întâlni, să nu poată vorbi între sine. Așa prieteni buni, acești oameni cinstiți, sunt închiși în aceeași casă, fără-ca să poată vorbi, fără-ca să poată schimba între sine un cuvânt de mângâiere! Acesta este tristul adevăr!

Eată descrierea unui Ungur despre închisoarea Seghedinului! Ce ar fi zis același om călăuzit de dreptate, de ar fi fost și-ar fi văzut pe cea din Vaț, de zeci de ori mai rea, și mai primejdioasă!

Contra Jidanilor!

Din comitatul Hunedoarei, afară de cea din Chișcădaga, dată de noi în numărul trecut, ne sosesc noue știri bune despre lupta pornită în contra Jidanilor! Eată acele știri:

Dobra, Aug. 1895.

D-le Redactor,

În 16 August s'a licitat la Dobra regalele unor comune.

Spre laudă fie zis, comunele: Roșcani, Mihdești, Rădulești, Stănești, Strigonea și Făgețelul, n'au lăsat crîșmăritul la Jidovi, ci l'au luat în arîndă comunele!

Așa pe deoparte pe viitor vor fi aceste comune scutite de înșelăciunile Jidovilor, ear' pe de altă parte vor ave și beutură mai sănătoasă.

La toată întemplarea pilda aceasta ar trebui urmată de toate comunele!

Unde regalele nu s'au exarîndat încă, acolo îndemnăm pe locuitorii Români ca să le iee comunele și să nu le lase la Jidovi, cari ne strică cu beuturile lor.

Că de ce folos a fost Ap. lului dlui Muntean din Cudgir, și îndemnurile „Foi Poporului“, se vede și de acolo, că poporul din trei comune de lângă Dobra, au silit pe Jidovi ca să-și iee catrafusele de pe acolo, fiindcă nici la birtul nici la bolta lor nu mergea nimenea dintre Români!

După o lund de zile numai ce vîzurăm pe jupânași nostri că-și încarcă moșia pe toiage și se cam mai duc!

Ar fi de dorit, ca în toată comuna pe unde se țin aceste lipitori, Românii să nu le facă gunoiu la casă. Banul să-1 dee tot la Român, și așa de bunăvoe vor merge dintre noi aceste lipitori. Z.

Ne veselește mult această pornire voinicească și sănătoasă între frații nostri Români din comitatul Hunedoarei, contra

Poesii populare.

Adunate de Ioan Câlția, june.

Nu mai pune, bade, peană
Mai bin' pune-o burueană,
Burueană 'mbrumurată
Că junia ta-i stricată

Copiliță scurtă groasă
Pune-te-aș picior la coasă,
Ziua să cosesc cu tine
Noaptea să visezi, cu mine.

Măi bădiță ochi căprîi
Tu la noi să nu mai vii,
Că 'mi-ai vint numai odată
Și m'ai spus la lumea toată,
Te opăr cu apă feartă!..

M'a minat maica de-acasă,
Ori mă joacă ori mă lasă
Dacă nu ești de jucat
De ce te-ai mai apucat?

Din Bistrița.

Culese de Pavel Butuc, june.

Mândra mea și-a scos o fală
C'am sărutat-o aseară,
Dar' de unde s'o sărut
Nici în ochi n'o am văzut
Făr' la apa de beut
C'un cap mare nelăut!
De ce, fa, nu te-ai lăut?
N'am avut, bădiță, unt,
Num'o țiră-am căpătat
M'am scăpat de l'am mâncat
Aseară cu mălaiu cald...
Pentr'un pic de sărutat
Toată noaptea-am sgriburat,
Când a fost la sărutat
Vai ce pălmi am căpătat!..

Măi, bădiță, foc și jele
Nu mai scoate vorbe rele
Că io-'s floarea florilor
Din grădina domnilor
Drăguța ficiilor!..

Muerea harnică.

Culeasă de George Maican, inv.

Bărbat bărbățelul meu
Cănepă ai sēmēnat
Boală 'n oase 'mi-ai băgat!
Cănepa-i boală de casă
Eu mă culc, ea nu mă lasă!
Eu mă 'ntorc cătră părete
Hoța de furcă mă vede
Mă duc la biserică
Furca-'mi pune pedecă!
De mă plec cruce să-'mi fac
Fusu-'mi sare după cap!
De mă plec pe la icoane
Eată, furca, bate-o Doamne!
Eu mă plec să mă închin
Fusul strigă că nu-i plin!
De pornesc la mănăstire
Furca vine după mine!
De mă duc la cepul buții
Eată și corfa cu călții!
O trăsni-v'ar Dumnezeu,
Că stați tot de capul meu!

Jidanilor, și le dorim isbândă deplină, ca în scurtă vreme să ne poată arăta plivită temeinic frumoasa lor grădină de aceste buruieni veninoase.

O rugare însă am ave în același timp. Frații noștri Români Hunedoreni să nu uite, că mai e copleșită grădina lor și de un al doilea soi de buruieni, nu mai puțin veninoase și primejdioase, deși încă puține, de buruienile cele cu pinteni și cu mustață lungă! Alătura cu buruiana jidovească trebuie pusă și aceasta; lucrat și contra lățirii și înrădăcinării acesteia, căci nici primejdia din partea acesteia nu e mai mică!

Dă, Doamne, să auzim în curând de bine și în această privință!

Legea comunală.

(Urmare).

Cel mai mare plătitor de dare după averea nemișcătoare ce zace pe hotarul comunei, dacă nu locuște în ea, își poate folosi dreptul și prin imputernicitul său; deasemenea acela care e în mai multe comune între plătitorii cei mai mari de dare, își folosește dreptul în toate aceste sau el însuși sau prin imputernicirii sei.

În comitetul uneia și aceleiași comune o persoană poate avea numai o imputernicire.

Pe imputernicitul său, e îndatorat să-l numească — în timp de 15 zile dela ridicarea la valoare a însemnării (listei), dela primirea încunoștiințării privitor la aceasta, ceea ce e a fi-se da numai-decât — pretorului, sau în orașe cu magistrat regulat — vicecomitetului.

În înțelesul de mai sus e a se înștiința la locurile chemate și aceea, dacă se face schimbare în persoana imputernicitului.

§. 34. În listă nu se pot lua:

a) cine e după lege și cu temei tras în judecată pentru o astfel de crimă ori vină privitor la care legea statorește pierderea slujbei ori a drepturilor politice; mai departe acela, care stă sub vigoarea unei judecăți ce l-a osândit la temniță, închisoare sau închisoare de stat de peste trei luni, sau la pierderea drepturilor politice; în sfârșit acela, care a fost osândit pentru vre-o crimă ori faptă săvârșită din poftă de câștig;

b) soldații ce slugesc în armată (marina de războiu) precum și honvezii în serviciu activ;

c) slujbașii de stat și dela comitat, dacă afară de darea de venit după plățile lor nu plătesc altă dare. Dacă însă afară de aceea mai plătesc și altă dare, atunci laolaltă cu aceasta se socotește și darea ce o plătesc după plăți;

d) acela care e în ajunul licitației averii sale;

e) în orașele cu magistrat regulat, afară de cei înșirați mai sus, acela care nu știe scrie și citi.

§. 35. Alegerea acelor membri ai „representanței (comitetului) comunal” cari se aleg, se face: dacă numărul alegătorilor comunali trece peste 600, după cercuri de alegere; dacă nu trece — atunci prin adunarea tuturor.

În un cerc de alegători nu pot să fie mai puțin de 200 și mai mulți de 600 alegători.

Cercurile le face reprezentanța după întocmirea protocolului alegătorilor.

Fiecare cerc alege după putință în număr deopotrivă, atâția reprezentanți (membri în

comitet), câți se vin pe acel cerc după asemnarea numărului alegătorilor cercului și cel al tuturor alegătorilor. Tot atunci sunt a se alege membrii suplینitori (înlocuitori) și anume: acolo unde alegerea se face de toată comuna la un loc, se aleg a patra parte din numărul întreg al reprezentanților aleși; iar acolo, unde alegerea se întemplă în cercuri, membrii suplینitori au să se aleagă acolo, dar așa ca fiecare cerc să aleagă cel puțin 1 membru suplینitor.

§. 36. E alegător comunal:

a) fiecare locuitor comunal ce are 20 ani impliniți, care plătește de doi ani după averea sau venitul sau dare de stat în comună, dară acela care afară de darea de venit clasa I, nu plătește altă dare, numai atunci e alegător dacă nu stă sub puterea unui stăpân,

b) mai departe fiecare tovărășie, institut, firmă peste tot, dacă are în comună avere nemișcătoare și plătește după aceasta dare, are dreptul de alegător. Cetățenii altui stat pot avea acest drept, numai dacă au câștigat (potrivit §-lui 15 al acestei legi) dreptul de ședere în comună și plătesc și ei dare în vre-un chip arătat mai sus.

§. 37. Nu pot avea drept de alegere:

a) soldații cari sunt în armată în serviciu activ (adecă până sunt în slujbă, sub steag) marina de războiu, precum și honvezii în serviciu activ;

b) nici aceia cari stau pentru vre-o crimă (fărădelege) în închisoare;

c) cine e pus pentru o crimă sau vină săvârșită din poftă de câștig, cu valoare de drept, în cercetare (e sub piră), sau care sunt sub pedeapsă de pierderea libertății, sau stau sub vigoarea unei sentențe ce le-a adus pierderea folosirii drepturilor politice;

d) aceia cari sunt în ajunul bancrotului, sub licitație;

e) nu pot fi alegători nici funcționarii de stat și dela comitat, dacă afară de darea ce au a o plăti după plata lor, nu mai dau și altă dare în comună.

§. 38. În locul minorenilor care au avere ce zace în comună și în locul celor puși sub curatorat, merge la alegere tutorul, ori curatorul; în locul femeilor maiorene, a corporațiilor, institutelor, tovărășiilor, firmelor, merge imputernicitul lor.

Cel mai mare plătitor de dare dacă nu locuște acolo, își poate folosi dreptul și prin imputernicitul său.

În alte feluri dreptul de alegere se poate folosi numai de către însuși cel îndreptățit în ființă.

O persoană poate primi numai o imputernicire. Imputernicirea e de a se arăta președintelui de alegere cel puțin cu o oară înainte de alegere și pe temeiul unei astfel de imputerniciri nearătate nu se poate vota. Dacă cineva a înștiințat pentru una și aceeași alegere mai multe imputerniciri, atunci imputernicirile acestuia sunt toate fără putere!

§. 39. Lista (însemnarea) alegătorilor, acolo unde sunt cercuri electorale, o face după cercuri comisiunea aleasă de comitetul comunal în jumătatea a doua a anului din urmă, dinaintea alegerii reprezentanței (comitetului) comunale, cel mult până în sfârșitul lunii Septembrie, și să se face după însemnarea de dare de pe cei mai aproape doi ani, și din alte date.

Lista aceasta se pune timp de cinci zile la casa comunală spre vedere obștească și se îndreaptă după arătările făcute în cele 5 zile următoare de către comisiunea aleasă.

(Va urma.)

„Reuniunea rom. de agricultură”.

Despre cele mai noue isprăvuri ale acestei prea folositoare întovărășiri din comitatul Sibiului, aflăm în „Tribuna” o scrisoare mai lungă din Apoldul-român, din care scoatem următoarele: În 13/25 Aug. c. doi membri din comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului” au eșit în Apoldul-român, dl Dr. Aurel Brote, directorul băncii „Transilvania”, și secretarul reuniunii dl Victor Tordășianu, anume ca să afe dacă lucrurile puse la cale de reuniune încă în primăvară, înaintează, și să pună temeiul la noue așezăminte folositoare poporului.

Din pricina lipsei de nutreț din iarna trecută și din primăvară, expoziția de vite, ce era să se gătească de reuniune încă în luna lui August în Apold, a trebuit să se amine pe 1/13 Oct. La expoziție vor fi primite vitele locuitorilor din Apolduri, din Mercurea, Ludoșul-mare și Topârcea. S'a întocmit un comitet pregătitor din: Ioan Măcelar, notar ca președinte, Ioan Orăștian, secretar, apoi fruntașii Ioan Beu și Dumitru Orăștian, din Apoldul-rom., Dumitru Ivan și Dumitru Iridon, din Apoldul-sup., George Muntean și Ioan Câmpian din Mercurea; Moise Pop, din Ludoș, Nicolae Schiau, notar și Nicolae Huditan, din Topârcea, cari vor fi aleși în comitetul judecător al expoziției dimpreună cu: Nicolae Marcu, Ioan Iuga și Moise Buta din Apoldul-rom., Ioan Lazar din Apoldul-sup., George Stanese din Mercurea, Nicolae Tănase din Ludoș și Nicolae Aleman, paroch în Topârcea. Premii se vor împărți în preț de 200 coroane, în argint.

Tovărășia agricolă, întemeiată în primăvară în Apoldul-român din 23 membri, azi numără 50. Sporul acesta este a se mulțumi împregiurării, că tovărășia și-a procurat o mașină de înlătit cu vapor, cu 3800 fl. dela firma „Hofherr și Schranz” din Budapesta. Tovărășia până acum a strins peste 600 ferdele grâu, din vama înlătitului, și așa rata întâiu din prețul mașinei e aproape acoperită din venitul anului acestuia.

Comuna bisericască în înțelegere cu cea politică, a dat „Reuniunii agricole” încă în primăvară un loc din grădina școlară pentru înființarea unei răsadnițe de viță americană. Trimisul comitetului, dl Ioan Chirca, vice-notar în Seliște, a sêmănat sêmăntă de viie (Riparia și Solonis), care a răsărit frumos și cu toată seceta, ce a domnit, înaintează. Astfel în anul viitor se va pute sădi în viile locuitorilor un număr însemnat de viță americană.

Scopul de căpetenie însă al venirii oaspeților sibiieni în Apold: a fost înființarea unui institut de credit rural, „Raiffeisen”, ce s'a și ajuns spre mulțumirea tuturor.

Dl director Dr. Aurel Brote, după-ce a vorbit despre însemnătatea și folosul acestor fel de bănci pentru îmbunătățirea stărilor morale și materiale ale membrilor, a cetit și talmăcit fiecare paragraf din statute. Dl notar Ioan Măcelariu, într-o vorbire caldă a stăruit apoi pentru înființarea în Apoldul-român a unei bănci Raiffeisen. Peste 30 din cei de față au subscris statutele, făcându-se de membri cu cuota de 10 fl. și se începe de loc și alegerea comitetului băncii. Au fost aleși: președinte dl Ioan Măcelariu, notar; vicepreședinte: Ioan Lazar, paroch; membrii în direcțiune (comitetul de conducere): Teodor Dragomir, Ioan Iuga și Moise Buta; în comitetul de supraveghere: president: Dumitru Orăștian; vicepresident: Ioan Stănilă, ear' de

membrii: *Nicolae Nicoară, Nicolae Marcu, Ioan Beu, Ilie Topârcean, Moise Găvozdea, Ilie Popa și Ioan Neagu.* De cassar s'a ales dl diacon *Ioan Orăștian*, care, drept chizeșie își pune întreaga sa avere în mâna fruntașilor *Dumitru Orăștian și Nicolae Nicoară.* Singurul slujbaș plătit: casarul *I. Orăștian*, se mulțumește de ori-ce plată pentru anul întâiu.

În urmă se iau următoarele hotărâri: Părțile de 10 fl. au să se plătească de câtră membri în 5 luni dela înscriere; însoțirea va ținea 2 adunări pe an. Lipsirile nefutemeiate ale membrilor dela aceste două adunări se vor pedepsi cu 10 cr. Comitetul de supraveghere va ținea 4 ședințe pe an în tot pătratul de an una. Direcțiunea poate lua împrumute dela alte bănci până la 5000 fl. Se statorește că membrii pot da spre păstrare cel puțin câte 50 cr. Împrumutela se dau membrilor până la 300 fl. cu 7% interese și 1% provisie. Terminul de replătire a împrumuturilor se statorește 1 Decembrie. Pentru membrii din direcție, cari vor spune ceva din hotărârile tainice ale sfaturilor, se pune pedeapsă de 2 fl. —

După-cum se știe, mulțumită străduințelor dlui director *Dr. Brote*, „*Reuniunea agricolă*“ a putut înființa până acum 2 însoțiri *Raiffeisen*, și anume una în Roșia-săsească, și a 2-a în Apoldul-român.

Sășii, așa puțini cum sânt, au aproape la 50.

Dorim „*Reuniunii agricole*“ spor la înființarea și între Români a cât mai multe astfel de însoțiri atât de folositoare pentru țeranii nostri!

CRONICĂ.

Frumoase hotărâri. Comitetul despărțământului 9 al „*Asociațiunii transilvane*“, la Orăștie, după-cum aflăm din „*Revista Orăștiei*“, a luat mai multe frumoase hotărâri. Entă cari: Comitetul da ajutoare pentru meseriași și anume: Un stipendiu de 25 fl pentru un învățacel de curelar; un stipendiu de 25 fl pentru un învățacel de covrigar; și un stipendiu de 25 fl. pentru un învățacel de faur sau rotar, cari se află aplicați la meserii. Doritorii de a fi împărțâșiți de vr'unul din aceste stipendii, trebuie să fie Români de naștere, de pe hotărul despărțământului; în etate să fie sub 14 ani; să fi gătat școala poporală cu sfârșit bun; să aibă purtare morală bună, atestat de sărăcie, de stare familiară, și rugarea după ajutor să fie scrisă cu mâna lui proprie! A hotărât mai departe comitetul numit, 4 premii de câte 10 fl. pentru adunări de *poesii populare* din comuna Beriu, Vinerea, Sibot și Romos. Terminul așternerii rugărilor la cele 3 stipendii precum și a adunării de poesii, este 25 Septembrie a. c. st. n. Cei iubitori de înaintare proprie și de a munci pentru neam, și noi nădăjdum că mulți atari s'ar fi aflând în românescul jur al Orăștiei, să se pună pe lucru! Au frumos privilegia de a se arăta și a-și face bine și lor și neamului!

Sfințirea bisericii din Bistrița — din pricini neașteptate, s'a amînat pe vreme nehotărârită.

Pentru scumpii întemnițați au dat în Aiudul-de-sus, slujbe sfinte, ca D-zeu să le păstreze sănătatea și să-i scape în pace, — următoarele creștine și Române bune: Floarea Fufezan, d-na preoteasă *Letiția Pascu*, Maria Fufezan, Floarea Sêrbu, vîd.; Onica Fufezan, M. Popa, I Onea, Palagia Onea, Anica

Groza, Maria și Susana Macaveiu, Sava Manu vîd.; Maria Popa l. Tiorian, Vârvara Fufezan, Todorica Macaveiu, Maria Groza, Cristina Fufezan, Paraschiva Muntean, Paraschiva Muntean, vîd.; Ana George, Veronica Mocan, M. Șesu, Iutina Heltea, Teodora Păscuț, vîd.; Sava Muntean, Paraschiva Tiorean, Sofia Groza, Maria Macaveiu l. Nicolae, Anica Dancea, Liua Cordoș, și Veronica Lazar din Cimbud. S'au pomenit la liturgie numele scumpulor întemnițați și biserica era totdeauna plină în vremea sfintelor și naționalelor rugăciuni.

Un brav creștin. Din *Mercurca* ni-se scrie: Iubitorii de D-zeu creștinii *Ioan Stroia* și soția sa *Dobra*, proprietari și locuitori în *Cacova*, cunoscând stările cele slabe ale bisericii greco-orientale din *Mercurca*, s'au făcut începătorii unui isvor bisericesc, adică *au dăruit în bani gata o mie de florini* (1000 fl. v. a.) cu înțelesul, că în 50 de ani să nu fie iertat nimenea a știrbi din acel capital, și numai de atunci să înceapă a se folosi interesele lui, pentru trebuințele sfintei biserici. Nu putem din de ajuns lauda pe bravul creștin pentru frumoasa sa faptă, plăcută lui D-zeu și oamenilor.

Parochieni harnici. În legătură cu scrisoarea noastră de sub titlul „*Vești bune*“ din Bêrsău, (nr. 3 al „*Foii Poporului*“), primim o a doua scrisoare, tot de acolo, care spune, că scriitorul celei dintâi prea a încărcat toate vredniciile pe dl preot *Glodeanu*, uitând de alții, dacă nu mai vrednici, apoi cel puțin tot atât de vrednici pentru biserică ca și dl preot. Ni-se scrie adică, că pentru repararea bisericii de acolo mult au stăruit și lucrat parochienii *Nicolae Pătrașca* (acum răposat), apoi *Inocenție Gâț*, *Aron Ioanovici* și alții, cari după-ce s'au gătat banii bisericii, au împrumutat pe numele și pe averea lor bani dela o bancă, de-au ajutat sfârșirea lucrării. Ear, că fondul acela bisericesc s'a format, vrednicia e curat a parochienilor *Ioan Gavrilă*, *Ioan Hancilă* și alții, și planului cărora dl preot se chiar împotrivia la început, și numai cănd a văzut, că nu se poate opri, s'a alăturat și dinsul. — Din parte-ne laudăm pe parochienii despre cari ni-se spun aceste vești bune, precum și pe toți ceilalți, cari ascultând de îndemururile lor, au ajutat ca lucrurile la bun capăt să ese. De altfel nu trebuie să d'sputăm prea mult, că eu ori d-ta am pus mai mult lucru. Dacă el a eșit bine la cale, să ne bucurăm de asta, căci cînstă face tuturor.

Cununie. Dl *Dr. Stefan Pop*, bravul avocat român din Arad, și-a sêrbat la 7 Septembrie n. în biserica din Abrud cununia cu d-șoara *Eugenia Macaveiu*, din Abrud. Trimitem călduroase felicitări și doriri de bine tinerei perechi!

Împușcat de gendarmi. În 24 August fiind la lucrul câmpului locuitorul din comuna *Friș* (comitatul *Bistrița-Năsăud*): *Teodor Dămian*, urmărit de gendarmi, a fost împușcat sub cuvînt că a furat un cal; lucru încă nedovedit. Glonțul a intrat drept prin inimă; meartea a urmat îndată. Cercetarea decurge. A 2-a zi a ieșit o comisie din partea judecătorei din *Bistrița*; ear' în 27 l. c., una din partea tribunalului de gendarmi din *Cluj*. Împușcatul a fost în floarea vieții abia de 31 ani.

Bogat dar. Țarul tuturor Rușilor a făcut săptămânile trecute un „mic“ dar principelui Montenegrului. I-a trimis anume, așa „din prietinie“, fiind de o lege și de un neam, nu mai puțin ca 30.000 de puști, 15 milioane de patroane, apoi tunuri, dinamită și alt material de războiu!

Omorîți de o peatră. Lucrând mai mulți zidari la ospetăria cea mare din Baia-mare, unul dintre ei călcând pe o peatră ce sta sus, deodată scapă în jos peatra, care cade în capul văduvei preotese a fostului preot *Balázs*. Preoteasa a murit îndată, ear' zidarului i-a frânt picioarele amîndouă, și a mai chinuit încă cîtva, până a murit. Înălțimea de unde a căzut e de 20 metri. Zidarul a fost *Ungur*.

Logodnă. Dl *Ilie Moga* din Săsciori, profesor la școala de fetițe cu internat din Sibiu, și-a încredințat de soție pe d-șoara *Eugenia Trif* din M. Teresiopol, profesoară la aceeași școală. Le dorim fericire!

O foaie țigănească. Din comitatul Hunedoarei ni-se trimite o hârtie mare cu fel și fel de laude scrise de renegatul *Alexis Gyuri* din Pesta, ce se subscrie „*Moș-Stefan*“, despre foaia sa botezată „*Poporul*“. Hârtia ci-că e lipită pe la toate stațiile drumului de fer, ca să poată fi cetită de lume. Se laudă renegatul mai dihai ca un Jidan cu perciuni unși la urechi. Strigă întocmai ca Jidanul din gura șetrii: „*ca mine nu-i în stare nime să vă dea mai ieftin toate acelea ce apar în „Poporul” și literele sînt roșii, par-că le e rușine și lor de minciuna ce o spun! Ear' mai jos: „Cine are lipsă de un prieten adevărat, să vină la mine!“. Așa-i că știe striga ca 'n țirg! E ușor să strigi că dai tu mai ieftin, și încă și chipuri, cănd acelea pe tine nu te costă o para chioară, că 'ți-le dă toate ministrul ungar din banii scoși dela poporul român, ca în schimbul lor să scrii așa, ca să stirnești zizanie și neînțelegere în siml aceluiași popor! Și pentru această faptă josnică te plătește și pe tine cu bani grei, ear' tu spui, că tu „jertfești“ pentru neam din dragoste cătră el!*

Țigănească, nu românească e, fraților Români, foaia ce ese în Pesta sub numele de „*Poporul*“ și se trimite pe satele noastre de cătră *Moș-Stefan*, ce se chiamă *Alexis György*, renegatul. Ori-câte placate cu litere cât pumnii ar lipi ei pe la stații și ori-ce minciuni ar scrie în ele, voi să știți ce plătește, și să o priviți cu același dispreț, cu care pe „*Controla*“ lui *Ioan V. Barcianu* dela *Tunisoara*, scăpătat ca și cel dela Pesta.

Cultură ungară. Cănd îți vine cineva în casă, bunăcuviința aduce cu sine, ca să-l primești cu blăndețe și bunăvoință, chiar și cănd nu 'ți-ar fi tocmai pe plac. Aceasta o știe fiecare opincar român. Țeranul român primește totdeauna bine pe oaspeți la casă. Nu o știu aceasta însă slujbașii unguri! Din *Drăuț* ni-se scrie: În 12 August fiind trimiși de reprezentanța comunei *Drăuț* cinci înși, anume: *Ioan Bocșa*, *Teodor Jula*, *Onuț Sîrb*, *Iosif Beșa* și *Pavel Rad* în frunte cu judele comunal, au mers la dl protopretor în ceva treabă a unor porunci, ce pretorul le poruncise cu vorba judeului comunal, dar' cari nouă nu ne plăceau. Ajuns însă la cancelaria pretorială, pretorul în loc de a asculta plânsorile ce avem, ne-a primit cu vorba: „*Vă cunosc cine sînteți*“, deși nu ne-a văzut încă în vieța domniei-lui, și fără a ne asculta, ne-a țipat afară din cancelarie, ba pe cel din urmă

„A și injurat! Estă dar' cinstea și onoarea cu care cei dela cârmă ne știu primi și cuprinde, căutându-ne noi dreptatea și ajutorarea bietului popor, astăzi atât de îngreunat! Onuț Sêrb, plugar.

*

O petrecere română s'a dat la 24 August în Hațeg, care petrecere la stăruințele bravului tiner student *Victor Bontescu*, a reușit foarte bine. Nu s'au întemeiat pe alt ajutor, decât numai pe al Românilor din Hațeg și giur. Petrecerea a fost dată în favorul școlii române grănițerești de acolo. Români au fost la petrecere, dar', durere, că mulți au lipsit din cei-ce ar fi putut lua parte. De ce, nu se știe. În pauză s'au jucat *„Călușorul“*, *„Bătuta“* și *„Hora-Plevnei“*; la aceste jocuri naționale vêtav era studentul *Valeriu Orbonaș*. S'a petrecut apoi între toaste și cântece naționale până în zori de zi.

*

„Minerva“. Acționarii Institutului tipografic „Minerva“ din Orăștie, sînt conchemați pe ziua de 30 Sept. n. la a 5-a adunare generală a institutului lor, care se va ține în locuința institutului (strada Berăriei).

*

Vești din Gothatea (com. Hunedoarei). Ni-se scrie: Peste comuna noastră Gothatea în noaptea de 13 Aug. a. c. s'a descărcat o furtună grozavă cu grindină, care a zdrobit cucuruzele și un vînt turbat a culcat la pămînt pomi și a răsturnat coperișe dela case. Locuitorului *Nicolae Herciu* i-a trăsmit șura prefăcînd-o în cenușe, omorîndu-l și o vacă.

După acestea și o veste bună: Locuitorii comunei Gothatea sînt oameni de înțelegere și doritori de înaintare. Un număr de bărbați străduitori și deștepti poftiți fiind de învățatorul *Ioan Russu*, s'au adunat încă din luna Noemvrie a anului trecut și au întemeiat un cor de plugari, care prin silința coriștilor de a învăța, și a conducătorului de a-l învăța, în scurt timp au fost în stare de a cânta în biserică fără greșală, ba încă și în biserici vecine.

Simțind noi mai departe lipsa de cetit, în timpul iernei atât de lung, am format un fond pentru „bibliotecă populară“, adunînd între noi și dela părinții și frații noștri, bani. Acum avem fond de 10 fl. numit „fondul corului“. Din acest fond ne cumpărăm „Nuvele“ și cărți folositoare de cetit. Dumnezeu să vă ajute să mergeți și mai departe pe calea luminei!

*

Foc. În comuna Aiudul-de-sus (comitatul Albei-inferioare) un foc mare a izbucnit în 30 Aug. n. S'au prefăcut în cenușă 16 case, cu toate edificiile de pe lângă ele. Paguba este de 6755 fl. Între cei arși au fost și 5 economi Români. Asigurați însă nici unul!

*

Vești economice. Economul *L. Tomuțiu* din *Trapold* (com. Sighișoarei), ne scrie: În comuna noastră s'a făcut în anul acesta un grâu minunat de bun. Îmblătesc oamenii cu mașinile, și lasă claie 2 ferdele vechi și mai bine. Cucuruzele sînt foarte bune. Pometuri multe. Mere, pere, prune, nuci și struguri în vii, multe și mari. Tragem nădejde de un vin bun.

*

Rugare, către inteligența și poporul român din giurul Hunedoarei. Duminecă, în 8 Septemvrie n., corul bisericii din *Deva* va

da în Hunedoara un concert. În aceeași zi va cânta în biserică gr.-or. liturgia în 4 voci de dl *G. Dima*. Atrag din nou luarea aminte a on. inteligențe și mai virtos a poporului din giurul Hunedoarei asupra acestui concert, rugîndu-l și pe această cale să-i dea ajutorul iubirii frățești. Poporul mai sărac să vină măcar la biserică spre a asculta corul, cei cu prindere să-și dea și seara spriginul lor la concert. Venitul concertului se va împărți între biserică gr.-or. din Hunedoara și corul nostru din *Deva*. *Deva*, 3 Septemvrie nou 1895.

August A. Nicoară.

*

Scuipat în față. Din Sălagiu se scrie, că în 26 August mergînd 50 de inși ca să iee parte la rugăciune, în comuna *Șișești*, în *Baia-Sprie* i-a întîmpinat un om mic de statură, sgulit și cu o privire spăriată. Punîndu-se înaintea oamenilor îi întrebă îndărjit: „De unde sînteți voi?“ Un curator îi răspunde: „Din Sălagiu, ce ai cu noi?“ „Din care comună?“ „Ai înțeles românește, că din Sălagiu.“ „Cine vă este popă?“ „Apoi popa nost!“ „Dar' cum îl chiamă?“ „Popa nost! Mult ne întrebă cine și de unde sîntem; dar' ni-ar plăcea și nouă să știm cine ne oprește în drum, cine ești d-ta?“ „Să știți că eu sînt *Stefan Pop* (Papp Pista — Red.), protopopul tractului, și totodată vă opresc să mergeți la acel loc părăsit!“ „Pei Iudă! tu ai eșit înaintea sf. cruci și prapori!“ și atunci cu toții începură a-l scuipa în față și a-și face cruci ca de satana, urmîndu-și mai departe calea către *Șișești*!

*

Îndreptare. Economul *Mihaiu Trif* din *Roșcani* a fost pedepsit cu 10 coroane de către notarul de acolo, și nu cu 12 fl. cum greșit ni-s'a fost împărțit în numărul trecut.

*

Adunarea învățătorilor greco-or. din cercul Orăștie-mari, s'a ținut sub conducerea dlui *Nicolae Zigre*, care a deschis-o printr-o vorbire cu frumoase învățături privitoare la viața școlară.

Membrii de față: 88; au lipsit 102. S'ales nou comitet pe 3 ani. Președinte: dl *Nicolae Zigre*; v.-preș. *Toma Păcala*; v.-preș. onorar: *Petru Bogdan*; notari: *Avram Iga* și *Nicolau Indrieș*; eassar: *Elie Bochiș*; controlor: *Pantelie Bugariu*; bibliotecar: *D. Sime*; membri în comitetul central: *Ioan Groza*, asesor cons., *I. Pintar*, *E. Bochiș*, *V. Sala*, *P. Cipou*, *G. Dudulescu*, *S. Tulvan*, *I. Costa* și *I. Silagyi*.

Președinții despărțemintelor: *Ilie Bochiș*, *Avram Igna*, *Iosif Silagyi*, *Petru Bogdan*, *Ioan Budiu* și al cercului *Beiuș* (vacant) sînt membri naturali ai comitetului central.

S'a dovedit, că reuniunea are avere: 193 fl. 80 cr. Restanții aproape la 1200 fl. *Ioan Costa* a vorbit despre: „Factorii conservativi ai existenței poporului român“.

S'a hotărît a ajutara pe domnul *Iuliu Vuia* dela *B.-Comloș* cu bani și material: documente-chrisoave, pentru a scoate la iveală: „Istoria culturii noastre naționale“, la care lucră mai de mult timp. Adunarea se învoește cu propunerea dlui *Dariu* dela *Brașov*, pentru scoaterea unui „Album“ cu biografii și portrete ale învățătorilor noștri la finea acestui veac. La adunare au participat și domni: *Toma Păcală*, prtpresb., *Ioan Groza*, referent cons.; *George Pap*, archivar; *Dr. Buna*, *I. Ardelean*, preotul din *Tasiad*, preotul *Costa* etc.

*

Îndreptare. Pe pagina întâie a numărului de față, coloana din mijloc, în șirul 30 numărât din jos, e a se ceti „rîngîndit“, nu răspîndit.

R Î S.

În orașele mari, unde se pregătesc tinerii pentru doctori (medici), ei merg cu profesorii lor în spitale și privind pe bolnavi dispută asupra boalelor și cum ar trebui vindecate. Odată un profesor întrebă pe un bolnav de piept din spital:

— Ce meserie ai?

— Sînt muzicant.

Vedeți, domnilor, zise atunci el către elevii săi, suflatul cel mult în instrumentul muzical vatămă plămânile și adeseori omul se bolnăvește de oftică, cum s'a bolnăvit și domnul acesta...

Apoi întorcîndu-se spre bolnav îl întrebă:

— Cu ce instrument cânti?

— Cu lauta (violina)! răspunse bolnavul.

CETITORII SÎRGUINCIOȘI

ai
„FOII POPORULUI“.

— Rêvas de laudă pentru cetitorii noștri din popor, care ni-au dat dovezi de dragoste către cetit și scris, trimițîndu-ne felurite scrisori. —

Iniian Grozoni și *Trifu Musteața* din *Hauzești*; *Iosif Rus* din *Ezereș* (în *Bănat*), *Solomon Chercota*, *George Muntean* și *G. Roșu* din *Vrani*; *Nicoloe Vucu* din *Săcaș*; *George Demșorean* din *Minișiu*; *Ioan Călfia* din *Șona*; *Valeriu Zuiac* și *Adam Micloșană* din *Doman*; *Solomon Oprea* din *Totvaradia*; *George Fuferan* din *Aiudul-de-sus*.

POSTA REDACȚIEI.

D-sale *I. G.* și *T. M.* în *H.* Acum când ne spuneti numele, nu mai avem scrisoarea!

Dlui *G. St.* în *Iam*. Adresează-te către comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“ în *Sibiu*. Vei primi informație hotărîtă.

D-sale *S. Ch.* și *G. M.* în *V.* Notarului ca și scriitorului lui, *solgăbirului*, județului, fișpanului, — la toți li-se dă cinste de ajuns cu cuvîntul „Domn“, „domnule“. Ministrului însă i-se cade să-i zici „Excelenție“. În cealaltă treabă, cereți sfatul unui avocat. Atîrnă dela testament, dacă e bine făcut ori nu.

Dlui *C. B.* în *I.* „*Mihaiu la Bătaie*“, pare că ai decopiat-o de undeva. Cele populare sînt mare parte făurite de D-ta. Nu le putem folosi.

D-sale *I. S.* și *I. D.* în *Iertof*. Trimiteți altele mai bune și neschimbate de D-voastră. De aceste n'am avut ce alege, atîta le-ați schimbat ori le-ați făcut toate D-voastră înșivă. Așa nu merge.

D-sale *G. Roșu* în *Vrani*. Nu se poate până la 23 de ani.

D-sale *Petru Geju* în *T.* Poveștile „O mie și una de nopți“ poți să le capeti prin Institutul tipografic din *Sibiu*.

Abonentului 4863 în *T. m.* Nu știm de ce „societate“ vorbești. Acea societate trebuie să aibă o înțelegere ori contract cu comuna bisericască, și dacă acolo i-s'a făgăduit ajutorul cu carele la reparație, firește că trebuie să-i dați, dacă nu, atunci cereți-i plată pentru ce-i lucrați.

D-sale *V. Z.* și *A. M.* în *D.* Binevoii a scrie Consistorului. Consistorul din *Caransebeș* cu preavrednicul seu arhieru în frunte, îl știm adevărat binevoitor al poporului, și dacă aveți dreptate, el Vê va împlini negreșit dorința.

D-sale *L.* în *A.* Pe când a sosit scrisoarea d-tale, luasem notița ce o affi în cronică. Despre cealaltă treabă scrie-i d-ta dlui *G. P. d. B.* Noi prin foaie nu putem.

Pentru redacție și editură răspunzător: **Ioan Ciotea.**

Proprietar: **T. Lăviu Albin.**

LOTERIE.

Tragerea din 31 August n.

Budapesta: 23 83 18 35 81

Tragerea din 4 Septembrie n.

Sibiiu: 19 55 79 26 9

Prețul mărfurilor.

Piața din Sibiiu. Dela 3 Septembrie n.
Grâu frumos hect. fl. 4.40 până 5.—; grâu mestecat hect. fl. 3.50 până 4.10; săcară hect. fl. 3.40 până 3.80; orz hect. 3.40 până 3.80; ovės hect. fl. 1.80 până 2.20; cucuruz hect. fl. 5.40 până 5.80; mălaiu hect. fl. 4.50 până 5.—; cartofi hect. fl. 1.10 până 1.30; sēmēnță de cânepă hect. fl. 4.50 până 5.—; mazere hect. fl. 5.— până 6.—; linte hect. 6.50 până 7.—; fasole hect. fl. 5.— până 6.—; păsat de grâu 100 chilo fl. 13.60 până —.—; făină nr. 0 100 chilo fl. 13.60; făină nr. 1 100 chilă fl. 13.— făină nr. 3 100 chilo fl. 12.—; slănină 100 chilo fl. 60.— până 65.—; unsoare de porc 100 chilo fl. 60.— până 62.—; sēu brut 100 chilo fl. 20.— până 22.—; sēu de lumini 100 chilo fl. 33.— până 34.—; lumini turnate de sēu 100 chilo fl. 38.— până 40.—; săpun 100 chilo fl. 20.— până 30.—; fēn 100 chilo fl. 1.80 până 2.40; cânepă 100 chilo fl. 34.— până 35.—; lemne de foc uscate metr. cubic fl. 3.— până 3.25; spirt p. 100 L. % fl. 55.— până 58.—; carne de vită chilo 52 până 60 cr.; carne de vițel chilo 46 până 50 cr.; carne de porc chilo 46 până 54 cr.; carnea de oaie chilo 28 până 32 cr.; ouă 10 cu 20 până 23 cr.

Piața din Mediaș. Dela 2 Septembrie n.
Grâu hectolitru fl. 4.80 până fl. 5.—; grâu mestecat fl. 3.80 până fl. 4.—; săcară fl. 3.40 până fl. 3.50; orz fl. —.— până fl. —.—; ovės fl. 2.50 până fl. 2.75; cucuruz fl. 5.25 până fl. 5.50; mezere fl. 6.— până fl. 6.50; fasole fl. 6.50 până fl. 6.70; linte fl. —.— până fl. —.—; sēmēnță de cânepă fl. 4.— până fl. 4.50; sēmēnță de in fl. 6.— până fl. 7.—; cartofi fl. 1.— până fl. 1.70; mălaiu fl. —.— până fl. —.—; sēu brut 100 chilogrami fl. 20.— până fl. 22.—; lumini de sēu turnate fl. 38.— până fl. —.—; unsoare de porc 100 chl. fl. 55.— până fl. 60.—; slănină 100 chilo fl. 60.— până 70.—; săpun 100 buc. fl. 20.— până fl. 30.—; cânepă fl. 31.— până fl. 32.—; fēn fl. 1.80 până fl. 2.20; carne de vită chilo 44 cr.; carne de vițel 32 până 44 cr.; carne de porc 48 până 50 cr.; carne de oaie 28 până — cr.; ouă 6 cu 10 cr.

Piața din Făgăraș. Dela 2 Sept. nou.
Grâu frumos hectolitru fl. 5.— până fl. 5.50; grâu mestecat fl. 4.— până 4.40; săcară fl. 3.30 până fl. 3.50; cucuruz fl. 4.80 până fl. 5.10; ovės fl. 3.— până fl. 3.10 orz fl. 2.80 până 3.—; sēmēnță de cânepă fl. 5.— până 6.—; sēmēnță de in fl. 1.50 până fl. 2.—; fasole fl. 7.— până fl. 8.—; mazere fl. 7.— până fl. 8.—; linte fl. 8.— până fl. 9.—; cartofi fl. 1.— până fl. 1.20; mălaiu fl. 10.— până fl. 12.—; sēu brut 100 chilo fl. 22.— până fl. 24.—; lumini turnate de sēu fl. 41.— până fl. 42.—; unsoare de porc fl. 60.— până fl. 62.—; slănină fl. 60.— până fl. 70.—; cânepă fl. 30.— până fl. 35.—; fēn fl. 2.— până fl. 3.—; săpun 100 buc. fl. 15.— până fl. 18.—; spirt pro hectolitru fl. 70.— până fl. 90.—; carne de vită chilo 40 până — cr.; carne de vițel 36 până — cr.; carne de porc 44 până — cr.; carne de oaie 28 până — 23 cr. ouă 5 cu 10 cr.

Marfă gata după plac.

PRIMA tovărășie română de cismărie IN SIBIIU.

Strada Gușteriții, Dragoner-Wache.

Măiestrii cismari:

TEODOR MOLDOVAN, ZACHARIE ARON și IOAN DOBREAN,

constituiți în tovarășie de cismărie, aduc la cunoștința p. t. publicului, că în atelierul lor de cismărie se află tot felul de încălțăminte gata pentru bărbați, femei și copii, precum cisme cu limba, cisme întărite cu două cuseturi, călțuni de tot soiul, cisme de tot soiul pentru femei și copii, cioboate mari și mici, ghețe pentru bărbați, femei și copii solid și trainic lucrate din material bun cu prețuri foarte ieftine.

Tot aci se execută prompt și ieftin tot felul de reparaturi.

Tovărășia cercetează toate târgurile din Transilvania unde se vinde numai marfă provăzută cu ștampila reuniunii.

Comandele din afară se execută repede și conștientios.

De clientelă binevoitoare și numeroasă se roagă

cu distinsă stimă

Prima tovarășie română de cismărie
în Sibiiu.

[2543] 2-12

Prețuri foarte ieftine.

A eșit de sub tipar:

HOMO SUM.

ROMAN

DE

GEORGE EBERS.

Prețul 1 fl. sau 2 lei 50 bani.

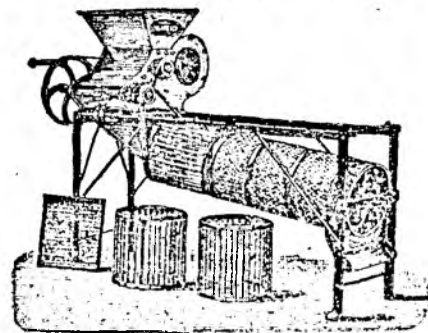
Institutul Tipografic în Sibiiu.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

In editura „Institutului tipografic”
a apărut și se află de vânzare
Prăsierea pomilor
de
D. COMSA,
membru în comitetul central al „Reuniunii române agricole”.
Prețul unui exemplar 12 cr.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Triere!

Triere!

Triere, sistemuri diferite

de calitate cea mai bună și solidă recomandă

CAROL F. JICKELI Piața-mică 32. **SIBIIU.** Piața-mică 32.

Prețuri pe cerință.

[2408] 5-6

Scrisorile se pot trimite și în limba română.

La „Institutul Tipografic“ în Sibiu se află de vânzare:

Portretul domnului
Dr. IOAN RAȚIU.

Cu 50 cr.

Portretul domnului
Dr. V. LUCACIU.

În mărime de 38×28 cm.

Cu 50 cr.

TABLOUL
Deputațiunii române la Viena.

Cu 2 fl.

TABLOUL
„CONFERENȚEI NAȚIONALE“.

În mărime 33×50 cm.

Cu prețul de fl. 1.60, ear' cu trimiterea prin postă fl. 1.70.

Tabloul condamnaților
în
PROCESUL MEMORANDULUI.

Cu 3 fl.

Tabloul apărătorilor.

Cu 3 fl.

TABLOUL
BIUROULUI DE PRESĂ.

Cu 3 fl.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în
biblioteca Institutului Tipografic T. Liviu Albini,
Sibiu, strada Măcelarilor 21:

INDREPTAR PRACTIC

ÎN

ECONOMIA RURALĂ

compus de

cei 12 preoți intermitați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

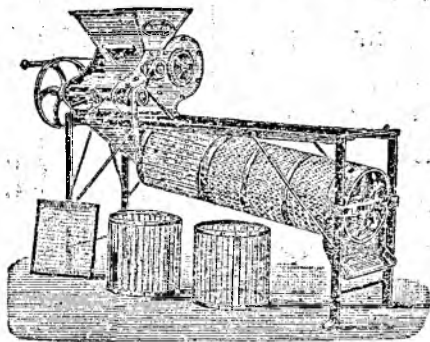
COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

Triere!

Triere!

Pentru agricultură!

Mașini curățitoare de mazărice și neghină (Triere)

Mașini de sămănat în rînduri

Teascuri de vin și poame

Sfirmitoare de poame și struguri

Tăietoare de nutreț — Tăietoare de napi

Se află în deposit la

ANDREIU RIEGER,

Prima fabrică ardeleană de mașini agricolă și turnătorie de fer.

SIBIU.

[2546] 3—12

Lucru durabil și solid!

Sub garanție cu prețuri moderate!

3 medalii de aur
15 de argint
12 diplome de
onore și recu-
noștință.

Franz Joh. Kwizda.

Fluidul de restituțiune

al lui

KWIZDA

[1794] 14—40

apă de spălat pentru cai. Prețul unei sticle
1 fl. 40 cr. v. a.

De 30 de ani întrebuințată în grajdurile curții și ale militarilor și
civililor, pentru întărire după strapațe mari, la scrintituri, înțep-
nirea mușchilor etc., face caii să presteze mult la trainare.

Liferant al curții c. și r.
austro-ungare.

Liferant al curții reg.
române.

Să se observe bine
marca și să se
ceară exclusiv
fluidul de restitu-
țiune a lui
Kwizda.

Depositul principal:

Farmacia cercuală

Korneuburg l. Viena.

Se capătă în
toate farmaciile
și drogueriile
din
Austro-Ungaria.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 80.000.

Depuneri fl. 800.000. Circulația anuală fl. 10.000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5%
interese fără privire la terminul de abdicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc
îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan
după sosirea comandai.

Direcțiunea institutului.

[759] 26—46

ECONOMUL

redactat de I. COSTIN,
preot.

Export de mere.

După-cum au putut afla cetitorii noștri din știrile economice din numărul 32 al „Economului“, pomologilor adevărată celora, cari se cuprind cu cultivarea pomilor, în acest an li-se deschide un foarte bun piaț în Germania.

Pentru producător lucrul de frunte este, ca să aibă piaț, unde își poate vinde ori valoarea roada muncii sale, unde poate primi mai ușor pe cale și vreme scurtă prețul pentru fructele ostenelelor.

În acest an fiind în Germania recoltă slabă în mere, din care se îndatenează a face vinul de poame, mai mulți neguțatori s'au adresat în Ungaria să li-se recomande firme bune, de unde pot cumpăra mai multe mii de meter măji.

Având cunoștințe din mai multe ținuturi, că la noi chiar în acest an este roadă foarte bogată în mere, că poporul este îngrijat ce va putea face cu atâta măr, eată ocaziunea bine venită se arată că ce se poate face numai să fie cât de multe.

Precum vânzătorul dorește a primi bani cât de mulți, preț cât de mare pentru fructele sale, întocmai așa voește și neguțatorul, că pentru banii sei să 'i-se dea marfă bună. Dorința aceasta este pe cât se poate de dreaptă.

Deci este interesul bine priceput al producătorului, ca să se nisuească a îndestulă cât se poate de bine pe cumpărător, căci aceasta este calea prin care îl câștigă și pe viitor. De aceea datorința producătorului este să fie om drept și să vândă bucate bune, dacă voește să aibă cumpărători și pentru viitor. Așa nici-când nu este iertat a vinde bucate rele în loc de bune, ori a lăcomi și prin înșelăciune a scurta pe cumpărător, care încă este neguțator și care este mijlocitor între producători și consumatori. După-cum zice proverbul: cu minciuna se poate dejuna, ba arare-ori și prânzi; dar' nici-când nu se poate cina. Așa este și cu legătura ce este între vânzător și cumpărător.

Odată, — cel mult de două-ori poate fi înșelat cumpărătorul; dar' mai târziu își pierde încrederea și nimenea nu-'i cumpără bucurosi marfa.

În anul 1890 încă s'au exportat foarte multe mere, după-cum suntem înșel informați, exportatori au fost mare parte neguțatori și agenți adunați dintre Jidovi. Acestia în pripă mare au cules tot felul de mere, să fi fost acelea cât de rele, apoi cu acelea au făcut neguțatorie, înșelând într'un mod urcios pe fabricanții de mere.

Învățând fabricanții din pățania proprie, de astă-dată s'au adresat la ministerul

de agricultură și la mai multe reuniuni economice, ca acelea să le recomande firme sau producători, dela cari pot cumpăra cu toată încrederea.

Aceasta ar fi foarte bună ocaziune și bine venită, ca economii noștri, cari se ocupă cu pomăritul, să se cugete serios, apoi să se însoțească pentru vinderea merelor.

Este știut, că fabricanții mai mari având lipsă de multe mere, nu pot intra la înțelegere cu fiecare econom sau producător. Aceia având lipsă de mai multe mii meter măji, numai în așa ținut pot face călătorie, unde sunt asigurați că pot cumpăra mai multe vagoane de mere pentru export.

Însoțindu-se câte o comună sau mai multe, că așa după-cum se coc deosebitele soiuri de mere se poată exporta regulat câte un vagon două, așa își pot valoarea foarte bine poamele. Aceasta este unica și cea mai sigură cale, pe care producătorii își pot deschide piaț pentru toate vremile și pot avea consumatori stabili.

Cu deosebire pentru sătenii noștri însoțirea pentru valorarea poamelor și exportul sigur este o cerință foarte mare, cu deosebire în ținuturi unde productivitatea este foarte bogată.

Așa d. e. în ținutul Băii-mari, unde este unul dintre cele mai bogate și productive pământuri pentru pomi, unde chiar și căstani formează păduri și dau venite frumoase, adese-ori sute de meter măji poame se putrezesc din lipsa de piaț. Adese-ori pentru merele și perele de vară din 20—30 litre abia se pot încasa câte 15—20 cr. Ducându-le în oraș se plătește pentru ședulă, adevărat locul din piaț, câte 5, cr. se perde câte o jumătate de zi cu mersul, statul în piaț și venitul cătră casă, așa perzând o jumătate zi, abia se pot câștiga 10 cr. În asemenea împregiurări poporul n'are dobândă, ci perdere, căci rămâne lucrul; dar' lipsa frânge legea, că are lipsă de sare și alte trebuințe casnice. Nu sunt însă rari casurile, când poliția din punct de vedere sanitar, după-ce firește 'i-s'a plătit arândatorului ședula de 5 cr. prețul de țirg silește pe săteni ca să arunce poamele în riu, că nu sunt bune. Mai des se repetează acest incident, când productivitatea de poame este foarte mare pe teritoriul orașului. Atunci poamele dela sate toate sunt rele, toate sunt stricacioase pentru sănătate, deci trebuie date valurilor. Lucrul este foarte ușor de priceput, sătenii sunt Români, orașenii Unguri; dar' pentru aceea pretorul cercual nu este înștiințat să oprească purtarea poamelor la oraș, — nu, căci de unde s'ar putea încasa vama țirgului.

În asemenea împregiurări este o datorință, ca sătenii noștri să se însoțească ca să 'și poată valoarea sau vinde mai cu preț produsele de poame.

Având dinșii însoțirea, pot intra în legături de-adreptul cu cele mai bune firme, și, după-cum se coc merele, pot face exportul.

Pentru fabricanți încă ar fi binevenite aceste însoțiri, deoparte că scapă de agenți, cari încă trebuie să aibă dobândă, de altă parte însoțirea este o corporațiune, care va exporta totdeauna poame bune. Adevărat însoțirea se va nisul a-'și păstra firma și prin produse bune va îndestulă pe cumpărători.

Dar' mai ales pentru poporul, care produce ar fi însoțirile foarte folositoare, de o parte că 'i-se plătesc mai bine, de altă parte scapă de perderea timpului și șicanaele rătăcioase.

De astă-dată s'au adresat două firme din străinătate, ca să li-se spună asemenea adrese de încredere a producătorilor, cătră cari se pot îndrepta pentru mere de făcut vin. Din *Stuttgart Robert Lindenmaier*, ear' din *Göppingen Heinrich Löwenstein*, ultimul are lipsă de 20.000 meter măji mere ca să facă din dinsele vin.

După-cum se poate vedea din cele mai sus înșirate, producătorii noștri trebuie să se folosească de împregiurare, ca cât se poate de iute să 'și asigureze piaț pentru mere.

Deci cărturarii noștri din satele unde este roadă îmbelșugată de mere să grăbească a face conscrierea acelor, care econom câte mere are, pe când se coc. Aceste conscrieri se pot face din ținuturi întregi. Conscrierea să se facă deosebit pentru fiecare sat cu numele respectivului econom, cari au mere de vândut arătându-se deosebitele soiuri, timpul coacerii și cam câte mere are dintr'un fel.

Listele așa pregătite dintrun cerc se încredințează apoi respectivului, care pășește în înțelegere cu firma. Acesta poate spune apoi cam câte meter măji are și când cam câte poate exporta.

La timpul sosit li-se face cunoscut producătorilor, ca să 'și culeagă merele, li-se spune timpul și locul unde se vor măsura și dela cine vor primi prețul după tocmeala făcută.

Pe această cale producătorii vor putea primi prețul poamelor deodată și acesta pentru economi este un bun ajutor.

Cresterea vițelilor fără să fie aplecați la vaci.

Adese-ori se întâmplă că prăsitorii de vite sunt constrinși prin împregiurări a crește vițelii în mod măiestrit, fără să sugă dela mamă. Cu deosebire se ivește aceasta când vaca fată gemeni, încât nu este în stare a sătura doi vițelii, când vaca pătimeste de uger, care capătă aprindere, se umflă și se formează pe dînsul rane; când vaca lovită de ceva boală pierde și rămâne vițelul. În asemenea împregiurări economul este silit a-'și nutri vițelul din mână.

Fiecare econom este străin de acest lucru și nu bucuros se ostenește, fiindcă este convins, că lucru mare trebuie să în-deplinească, care este împreunat cu multe greutăți.

Astăzi însă multe lucruri, cari la aparență (vedere) se par grele, cu măiestrie (sau cum poporul zice cu meșteșug) se împlinesc mai ușor. Așa stă treaba și cu aplecarea vițelilor la vaci. Sunt făcute vase anume din care se nutresc vițeii ca copiii din țitoc (țuflă). Folosinud-se economii de acestea, n'au nici o greutate cu nutrirea vițelilor.

Peste tot economii nostri sunt foarte străini de metoda de a nutri vițeii din mână, cât numai pot nisuesc a scăpa de această greutate; dar' în țerile culte din Apus regulat se folosesc de acest metod nutrind vițeii măiestrit. După constatările făcute și experiența câștigată, această nutrire n'are nici o influență rea, care ar împedea creșterea vițelilor. Din contră atât pentru vacă, care este scutită de îmboldirile cele multe și grele ale vițelului, și nu se încuibă în dînsa năravuri rele, cât și pentru persoanele cari mulg vacile, este o ușurătate, dacă vițeii se nutresc măiestrit. Cu deosebire este bun și aplicabil acest metod în acele locuri, unde laptele este un articlu de ne-guțătorie, din care se câștigă venite frumoase.

Prin nutrirea după acest metod se încungiură chiar și slăbirea vacilor. După-cum este știut, vacile câtă vreme sug dela dînsule vițeii, pe lângă toată bună grija și nutrirea cu grije, slăbesc, adecă perd din grăsime. Pe lângă nutrirea măiestrită această pagubă se încungiură. Se încungiură mai departe și multele neplăceri cu despărțirea vițelului, când vaca câteva zile este ca eșită din fiire și înțarcă și scade laptele în mod păgubitor.

Este folositoare nutrirea măiestrită chiar și pentru viței, încât nici-când nu li-se poate întempla să sugă prea mult lapte, din care își contrag boale. Pe lângă nutrirea măiestrită se îndreaptă și regulează mîncarea după plac și se ține anumit hotar și cumpăt. Vițelul pe încet se poate deda și cu alte nutreminte, cum este păsatul.

Nutrirea măiestrită are înțeles acolo, unde lipsa așa silește pe econom și unde laptele se poate întrebuița cu dobândă; dar' unde laptele n'are preț, acolo foarte natural se va folosi pentru creșterea vițelilor.

Pentru nutrirea măiestrită se întrebuițează un vas din fer alb (pleu), în mijlocul căruia se află un țitoc sau uger făcut din gumă.

Îndată-ce vaca a fâtat și 'și-a lins bine vițelul, acela se duce dinaintea ei și se așază la locul anume gătit pentru dînsul. După-ce s'a uscat pîrul și au trecut cam două ore dela fâtat, vaca se mulge și din laptele dobândit se toarnă

în vasul menit pentru nutrire atât cât credem că va putea sugă vițelul. Încet plecăm capul vițelului în vas și udând ugerul de gumă, țita vasului o așezăm în gura vițelului. Numai o singură dată dacă punem vițelul la vas să sugă, se învață la nutrirea măiestrită. După două-trei zile se învață, încât în scurtă vreme dînsul prin semne arată că voește să sugă.

La nutrirea măiestrită trebuie ținute următoarele reguli: vițelul să fie nutrit cât se poate cu laptele dela mama lui și încă până este călduț, după-cum ese din uger; vasul pururea trebuie păstrat curat. Până vițelul ajunge 8—10 zile, trebuie nutrit în toată ziua de patru-ori, apoi până la 6 săptămâni câte de 3-ori. Dela acest timp încolo până la înțercarea deplin se hrănește de 2-ori pe zi. Cu privire la cantitatea laptelui avem să ne însemnăm următoarele: până la vîrsta de 6—10 zile 'i-se dă atîta cât poate bea; când trece peste această vreme 'i-se dă dela 5—8 litre pe zi până la vîrsta de 6 săptămâni, dela acest timp încolo câte 4—5 până la înțercare. Dela regula aceasta cât se poate abatere să nu se facă, căci ar fi spre paguba vițelului, dacă 'i-s'ar detrage și mai mult laptele.

Dela 6 săptămâni mai departe se poate scădea din lapte sau se poate folosi și laptele de pe care s'a cules smîntîna; dar' să nu fie acru. După-cum 'i-se trage porțiunea de lapte, unde acela se poate vinde cu preț, așa se sporește hrana cu păsat de cucuruz.

Semnul de unde se poate cunoaște că flămînd sau sătul este vițelul, este următorul: Dacă își ridică capul din vas este sătul, dacă îl ține acolo și mai așteaptă, atunci este flămînd, deci trebuie să 'i-se mai dee.

Voind a avea viței sănătoși și tari până la 6 săptămâni trebuie nutriți din lapte, ca să fie îndestuliți.

Acestea sînt povețele după care se pot crește vițeii măiestrit.

Coșii vitelor.

(*Hypoderna Bovis Deg.*)

Coșii pe vite se lătesc din oule unei muște pîroase, de lungime peste 1 cm., de o culoare pistriță, samănă mult cu albinele sîlbatică. De asupra este mai mult galbină și capetul negru, abdomenul, adecă pîntecul, la început este alb, mijlocul negru și capetul galbin de culoarea portocalelor. Capul este lat, aripile negricioase, picioarele încă îi sînt negricioase, însă cătră capete de culoare mai deschisă. Musca de genul feminin are un corp mai întins, subțire și la capetul trupului provăzută cu o țeve, prin care își așază oule pe sau în corpul animalelor. Cu siguritate încă nu s'a putut afla, dacă se așază pe corp sau în corp. Atîta se știe, că oule le așază în decursul verii.

Oule sînt în formă lungureată, a într'un capăt are un semn negru. După-ce vermele se desvoaltă și crește în corp, are formă ca toate insectele de larve.

Semnele acestor insecte se arată de cătră toamnă, adecă în locul unde s'au așezat oule pe corp, se formează o mică umflătură vînată, împregiurul căreia carnea începe a trece în puțină aprindere.

Pe unde trece vermele din ou în pele lasă un canal, care se poate observa abia prin luna lui Ianuarie; dar' prin Februarie larva trece în culoare albă-surie ca gheața și este transparentă, adecă poți vedea prin ea. În giurul seu se formează niște umezeală, vermele se întărește și capetul gură mare, cu care sugă în sine sucul din corpul animalului.

Cu partea mai lungureată se așază în canalul pe unde a străbătut în pele, pe care apoi încet-încet îl tot lărgeste. Larva se mișcă slobodă în locul unde s'a așezat în gura canalului din pele și pe aci respiră aer. Cu gura se întoarce în partea dimpotrivă și sugă nutremînt din corpul vitei.

Dacă aplicăm ceva leac pentru stîrpirea coșilor, îndată-ce s'a pus leacul, larva, care și de altcum este foarte slabă, pierde. Dacă leacul trece din canalul pe unde larva se răsuffă, cuprindă leacul cât de puțin venin, o ucide. Dacă n'ar străbate în rană prin canal, ci numai ar astupa locul, pe unde răsuffă larva, încă se prăpădește.

Deci pentru vitele copleșite de coși este cu atîta mai bine, cu cât ne folosim mai de vreme de leuire sau stîrpirea coșilor. Așa deoparte nu suferă vite atîta, de altă parte, pelea nu o găurește așa rău și rana se vinecă cu mult mai repede.

Câtă vreme larvele se află în umflătură, rana nu se poate vindeca; dar' îndată-ce larva s'a depărtat din trup, canalul se contrage și urmează vindecarea. Adeseori însă larvele lasă după sine niște peliți, cari se strîng în canal și aceste încă se vindecă în rană, în asemenea împregiurări vindecarea merge mai încet.

Dacă larva s'a putut desvolta deplin, atunci este câte de 2 cm. și mai bine de lungă, de culoare sură. Ajungînd această stare, larva însași ese din umflătură, și căzînd pe pămînt se scutește și se înfășură după natura altor insecte. La 3—4 săptămâni trece prin schimbarea îndatinată și se arată muscă.

Acum urmează să cunoaștem modurile de apărare. Scăparea vitelor de aceste insecte se întempla foarte ușor, cu deosebire atunci, când vermele din trup a deschis canalul de răsuffare, încât li-se poate vedea punctele negricioase ale larvelor. Pîrul vitelor de pe spate unde au datină a se desvolta coșii, îl tundem, ca să se poată vedea și ajunge la dînșii mai ușor.

După experiențele și constatările făcute de mai mulți economi, este lucru

cunoscut, că dacă o vită se vindecă de coși până aceea se află în creștere, deși n'au eșit din trupul vitei, în decursul verii alții nu o mai cearcă.

Pentru stîrpire se folosesc următoarele leacuri: terpentin subțire. Cu de această, folosindu-ne de pene de găscă, ungem trupul atacat. Unii întrebunțează unsoarea pregătită de dl Dongall. Alții peatră pucioasă mestecată cu smoală de car (duhot) sau unsoare cu mercuriu (argint viu), dar' așa, ca mercuriul să fie puțin și abia odată să se atingă ranele. În urmă cu grije se poate folosi și cățran, însă cu acesta numai umflăturile se se ungă.

Pentru a preveni coșii: ca adecă musca să nu-și poată așeza ouăle pe sau în trupul vitelor, acestora se se ungă spatele cu puțină unsoare de pește. Se poate folosi și următoarea unsoare: 4 dgr. floare de peatră pucioasă, jumătate litră spirt de vin și 1 pătrar de litră unsoare de pește, aceste mestecându-se laolaltă, în toată săptămâna odată să se ungă vitele pe spate. Se mai pot scuti vitele dacă se spală cu murătoare de sare de vre-o 3 ori, când muștele umblă foarte tare.

Unde coșii atacă foarte tare pe o vită, încât se vede pe dînsa suferința, acolo se întrebunțeze următorul recept: cătră 1½ uncie terpentin să se toarne 1 dragmă acid sulfuric, cătră acestea se mai adaug 10 uncii uleu de in. Cu acest medicament se se ungă în toată ziua odată spatele vitei. Așa lecuță ori-care vită trebuie ca în două săptămâni să fie scăpată de coși.

Fiind foarte ușor a scăpa vitele de această plagă care pentru dînsule și pentru pelea lor este stricăcioasă, nici un econom să nu-și pregete a căuta să nu ajungă a fi chinuite și prada unui insect, de cari cu înlesnire pot fi apărute. Nu sînt rare casurile când sătenii noștri au datină a zice, că acele vite sînt mai sănătoase, pe trupul cărora le place coșilor a se încuibă. Din contră, coșii strică mult și sănătatea vitelor. Ori-care econom poate vedea cum slăbesc și reiesc vitele năpădite de coși, deci trebuie stîrpiți.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 130. Soția mea prin un frig mare de iarnă a căpăt un „reumatism“ în vine, în vara anului trecut l-a simțit mutându-se prin corp, nu însă cu așa dureri mari. În vara aceasta l-a simțit cu putere mare odată în cap, altă-dată în spate, apoi în șele, picioare, și mai în toată dimineața până a nu se scula în giurul stomacului. Vă rog de se poate un tratament al boalei prin o cură de casă mai naturală, căci mijloacele de o cură pe la scâlzi de ape minerale ne lipsesc. Dînsa se află în etate de 35 ani.

Thiurea, August 1895. *Nicolae Albu,*
învătător.

Răspuns. Soția D-tale să folosească „mantaua spaniolă“. Adecă corpul să-și-l înfășure într'un lipideu (lințol) de pânză groasă,

care să fie udată în apă rece. Înfășurarea să cuprindă întreg corpul, chiar și tălpile picioarelor, numai singur capul să fie afară din lipideu. Corpul așa înfășurat trebuie învălît foarte bine, ca să nu pătrundă la dînsul aer, ear' deasupra se pune o plapomă groasă sau țol de lână. La început pentru oameni mai tari se poate folosi *mantauă* de 2 ori pe zi, sau în toată ziua odată, mai târziu apoi pe încet tot în două zile, așa după-cum începe însănătoșirea. Corpul așa învălît trebuie să stea două oare în mantauă sau la oameni mai cu putere mai mult. Aceasta se folosește la: catare, răceli, guturai, reumatism, tifus (lingoare) și a preveni apoplexia.

Întrebarea 131. Am durere de ochi de mai multă vreme, și îmi lăcrimează tare ochii. Vă rog pentru un sfat.

(Trapold).

Lazar Tomuțiu.

Răspuns. Ferbe într'o litră de apă o lingură de miere curată în vreme de 5—8 minute. În această apă se moaie o cărpă curată și apoi mai de multe-ori schimbându-se se pune pe ochi,

Întrebarea 132. Ce mijloc să întrebunțez, ca vacile să dea lapte fără viței, căci am o vacă și nu voește deloc a da lapte cât de puțin fără vițel?

Cetea, August 1895.

Ioan Frâncu.

Răspuns. Vacile trebuie învățate fără viței cu ocaziunea primei fătări. După-cum se învață, așa le avem, aici cu ceva leac nu se poate ajunge scopul. Dacă nu voește vaca a da lapte, starea aceasta nu poate ținea mult; dar' trebuie să nutrești vaca cât se poate de bine, ca să sporească laptele. În ce măsură sporește laptele se umflă ugerul și o cuprinde durere, deci cu netezire și tractare frumoasă va da laptele.

Întrebarea 133. Astă-primăvară am sădit un trandafir, lângă perețele căsii, în fața soarelui. Târziu-târziu i-au ieșit niște frunze. Acum începe a se usca. Ce va fi cauza și ce ar fi de făcut cu dînsul.

Besimbac 1895.

P. Letuș.

Răspuns. Se poate ca trandafirul să fi ajuns în pământ prea văros. Că se uscă un trandafir nu este mare mirare, când chiar și oameni în cea mai frumoasă vîrstă a vieții mor. Dacă se va usca vei pune altul, eată ce poți să faci.

Întrebarea 134. Este în țeara noastră vr'o lege ca să se poată scoate înapoi izlazarile mari ocupate de marii proprietari din vremile de demult? În „*Foia Diecesană*“ din Caransebeș s'a publicat că se pot scoate, dar' dl notar cercual al nostru, care e Ungur și aparținește pe domnul de pământ, care e Jidov, nu ne îndrumă ce să facem, ci ne înfrică, zicînd că mai pierdem și din cela care îl avem. Dacă am arătat numita foaie, el zice că e pentru izlazarile mici, cari sînt îngrădite de locuitorii comunei.

Răspuns. Lege este că se pot scoate izlazarile luate cu nedreptul; dar' vorbă este să se poată adeveri nedreptatea. Dacă „*Foia Diecesană*“ a publicat că se pot scoate, de bună-seamă are cunoștința când și unde, deci de acolo căutați îndrumare. La asemenea lucruri mari cum este afacerea izlazului nu se poate da sfat și povețe până odată nu este cunoscută afacerea. Acea încă se poate, ca căutînd a dobîndi să perdeți, nici-când lucrurile mai mari nu se pot face fără cheltueli. Și numai

atunci puteți porni într'un lucru mare, dacă aveți date sigure, prin care puteți dovedi adevărul. Bine va fi să cetești „*Economul*“ nr. 31 răspunsul 121. S. Scriptură zice: „Cine voește a zidi casă odată să-și numere comoara“. Așa și d-voastră. odată trebuie să aveți pe cineva, care să caute toate documentele de despărțire, să știe odată ce nedreptate vi-s'a făcut, numai apoi începeți deslegarea afacerii.

Întrebarea 135. În hotarul comunei noastre s'a aflat acum de curînd o baie de „*alabastru*“, peatră, care-o folosesc cojocarii. În zilele aceste a venit mandat de a protopretor, că peste 10 zile se exarîndează. Arînda voește a o lua un Jidan. Românilor din comună ni-e teamă să o luăm și să n'avem nici un venit, numai să plătim arînda înzadar. Oare am ave oare-cum venite să ne asociem mai mulți Români să o luăm. Și oare cum am putea să o vindem și cui?

Ciufud, 19 August 1895. *Ciufudeanul.*

Răspuns. Dacă D-voastră sînteți siguri, că baia este de *alabastru* și că acela se folosește de cătră cojocari, puteți să o arîndați. Cu teama nu se pot face întreprinderi. De aici nu se poate spune dacă veți ave venit, acela va fi hotărît dela bunătatea și exploatarea înțeleaptă al alabastrului. Vedeți Jidovul va intra în arîndă, fiindcă știe ce poate face. Noi, fiindcă nu cunoaștem baia, nici nu Vă putem spune, că veți ave venit ori perdere. Cui și unde puteți deschide piaț, este greu să Vă putem povățui, aceasta este treaba celui-ce întreprinde.

Întrebarea 136. Dintre plugurile așa numite schimbătoare de arat la dealuri și coaste, care este sistemul cel mai bun, mai tare și în proporțiune cu puterea alor 2 boi sau 2 vaci? Care este cel mai cu spor la arătură, și că oare bune sînt și pentru de a face ogor cu dînsule. În pământuri puțin petroase potu-se folosi? Apoi oare de unde s'ar putea cumpăra și cu ce preț? Ear' dintre pluguri ordinare de fer, care este sistemul cel mai recomandabil pentru țeranii cu economie mijlocie?

Ineu, 1895.

Iuliu Popescu.

Răspuns. Plugurile schimbătoare n'au ceva sistem deosebit, ci sub acest nume vin în vînzare „*plug schimbător*“, căci ară tot într'o brazdă pentru munți, coaste și dîmburi sînt foarte bune. Ajungînd la capătul brazdei numai se desface cărligul, numit patent, ridicînd plugul în sus îndată este întors la brazdă. Nu plugul, dar' puterea vitelor vine la socoteala și natura pământului, așa unde nu este țelină și pământ tare, se poate ara și cu vaci. Aceste pluguri sînt foarte bune, se pot folosi întocmai la toate lucrurile ca ori-care plug și în pămînte petroase. Aceste pluguri schimbătoare costă 9 fl., celelalte de oțel 14 fl. fără roțițe. Amîndouă sînt recomandabile pentru țeranii; se află în fabrica Rieger din Sibiu.

POSTA REDACȚIEI.

Domnilor G. Stefan și D. Ivașcu Goruja. În numărul de astăzi al „*Economului*“ aflați două firme unde vă puteți îndrepta ca neguțatori de mere.

Domnului F. Vaicău Öregfalu. Despre stîrpirea rocoinei (torțelul, mătasa) din trifoiu și lupternă am scris de 3-ori în anul acesta, mai pe urmă în Nr. 33 al „*Economului*“. Se vede că nu cetești, așa nici nu se poate să știi.

Domnului Eud. Lăpădat Sarcia. Pentru morbul soțici d-tale folosește leacul de sub întrebarea din „*Economul*“ de astăzi nr. 130.

Monografia comunei

Orlat.

De
Romul Simu, învățător.
(Urmare.)

II. Spese.

1. Salarele și remunera- țiunea organelor co- munale	fl. 2038.32
2. Spese cu ocasiunea co- munală	2872.09
3. Spese administrative	589.54
4. Spese cu ocasiunea în- cassării dării	8.—
5. Dare de consum	12.20
6. Dotațiuni și ajutoare	221.—
7. Replătire de împru- mături	1273.82
8. Erogațiuni neprevăzute	185.58
9. Capitale elocote	1897.36
Suma speselor	fl. 9098.21

Specificarea mai amănunțită a unor
venite comunale.

1. Arânda măcelarilor	100.—
2. » pășunatului	1198.—
3. Taxe de pășunat	975.—
4. Prevaricațiuni de pă- duri	288.22
5. Arânda cuptoarelor de var	751.—
6. Arânda petrii de riu	68.60
7. Arânda târgului	42.10
8. Arânda dreptului de vânat	45.45
9. Arânda dreptului de pescuit	45.17
10. Taxe după tauri, veri și a	128.85
11. Interese după hârtii de valoare	222.75
12. Ratele de anuitate după pretensiunea față de persoane	410.11
13. Taxe după încassarea dării	24.14
14. Pentru susținerea par- doselii	39.96
15. Capitale încassate, de- puneri primite din fon- dul pompierilor	300.—
16. Dela cassa de păstrare	500.—

Specificarea mai amănunțită a unor
spese comunale.

1. Judele are salar și diurne	100.—
2. Vice-judele	15.—
3. Colectorul de dare	45.—
4. Cassarul	50.—
5. Vormanul (inspectorul de câmp)	30.—
6. Polițaiul	15.—
7. Doi jurați prețuitori	30.—
8. Tutorul orfanal	15.—
9. Medicul cercual	180.—
10. Două moașe	40.—
11. Notarul salar	400.—
12. Notarul relut de quartir	60.—
13. Notarul relut de lemne	64.—
14. Notarul cambiatură	52.—
15. Cambiatură	34.—
16. Paușal de cancelarie	60.—
17. Recușite de scris	7.91
18. Remunerațiune	50.—
19. Paușal pentru scriitor	120.—

20. Adjunctul notarial	37.45
21. Servitorul comunei (pâr- garul)	72.—
22. Păzitorii de noapte	140.—
23. Păzitorul de pădure	80.—
24. » » »	80.—
25. » » »	30.—
26. » » »	30.—
27. Învățătorul adjunct	110.—
28. Cantorul	25.—
29. Ciurdarul	25.—
30. Fondul de pensiuene notarial	10.—
31. Încălzitul cancelariei	42.94
32. Relut de lemne pentru școală	67.67
33. Preotul	90.—
34. Legi și ziare	29.95
35. Reparări	291.—
36. Accesiune la fondul de pădurit	252.16
37. Pădurarul Simion Măr- ginean	42.—
38. Coltura pădurarilor	153.38
39. Planul de exploatare al pădurilor	1180.77
40. Dare erarială	631.99
41. Echivalent	235.83
42. Dare de drum	74.60
43. Arunc municipal	10.—
44. Susținerea și cumpă- rarea vitelor de prăsilă	567.04
45. Instrumente	2.50
46. Spese cu săracii	20.—
47. Spese cu încassarea dării	8.—
48. Dare de consum	12.20
49. Anuitate la cassa de păstrare	1273.82
50. Erogațiuni neprevăzute	185.68
51. Măgărețul comunal	12.—

III. Fondul săracilor este de 680 fl.

IV. Fondul pompierilor de 730 fl.

V. Fondul școlii e de 700 fl. și o
stupină în preț de 1200 fl., total 1900 fl.

VI. Fondul bisericii e de 5500 fl.

40. Institutul de credit și economii
„Brădetul“.

În Maiu 1893, la stăruința dom-
nului Dr. Ilie Beu, pe atunci medic
cercual în loc, s'a încercat fundarea unui
institut de credit. Stându-i în ajutor
domnii: Alexandru Drăgan, notar co-
munal; Ludovic Pesamosca, proprietar;
Romul Simu, învățător-dirigent și al
doilea învățător, mult regretatul Nicolau
Grancea, s'au făcut toate pregătirile de
lipsă, astfel că în 2 Iulie 1893 s'a putut
ține adunarea generală de constituire.
Capitalul de fundare a fost de 2500 fl.

Cu sfârșitul acestui an (1894) se
încheie cel dintâiu bilanț. În timp de
un an și 4½ luni a învîrtit peste
25.000 fl., adică 50.000 coroane. Insti-
tutul, fiind în mâni bune, prosperează,
și credem, el va fi o binecuvântare și
pentru popor, dela care acum numai
atâta se cere, ca numai în casuri de
mare lipsă și bine chibzuid toate îm-
pregiurările, să facă împrumuturi. Pen-
tru-că împrumuturile se fac ușor, dar'
se plătesc cu greu!..

Cumpănirea cu înțelepciune a lu-
crurilor, fără indoeală, este și în această
privință a conducătorilor societății. Ei
își vor și face datoria.

41. Venitul din hotar și alte venit.

Grâul aduce cam	fl. 18.000
Săcara	3.360.
Paiele de toate soiurile	4.500
Ovėsul	1.000
Orzul	—500
Cânepa	—300
Trifoiul	—384
Măzêrichea	—500
Cucuruzul	14.000
Crumpenele (cartofii)	3.000
Napii de nutreț	—100
Bostani	4.000
Uleul	1.000
Fasolea	—450
Cânepa de sēmēnță	—250
Pășii de cucuruz	1.500
Fasolea cea verde	—500
Fēnul și otava din fēnațe	35.000
Nutreț din grădini	5.000
Poamele din grădini	3.000
Pășunatul	5.000
Vinul	2.000
Poamele din vîi	—200
Scândurile, bârnela ș. c. l. vëndute	30.000
Lemnele de foc și de lucru, folosite acasă	12.000
Bovine vëndute	4.000
Oile și caprele vëndute	1.200
Laptele consumat la case socotit în bani	8.000
Laptele de oi și capre, brânză și lăna pentru haine	7.000
Rimători, carne, unsoare	16.000
Galițe, oue, pui, pene folo- site la case	3.000
Peatra de var, de zidit și de pardosit	2.000
Cărăușii	1.000
Venitul curat dela cele 3 mori (cea de sită nu ma- cină bucate din loc, ci aduse din Sibiu și alte părți, și acolo se și con- sumă ce se macină)	1.100
Venitul curat dela piuă și joagere	2.000
Salarul meseriașilor din fa- brici (acești bani vin dela stăpânii fabricilor, cari nu sunt din Orlat)	5.000
Cărturarii, ale căror salare nu se trag din comună	1.400
Cărcimarii câștigă dela străini	—300
Alți bani, câștigați din afară (adecă întrați în comună) de zileri, meseriași ș. a.	1.200
Laolaltă	fl. 198.680

Adecă aproape 200.000 fl.

Din aceste 200.000 floreni sînt
a se socoti pentru trebuințele oamenilor
vre-o 120 de mii, ear' pentru trebuin-
țele animalelor vre-o 80 de mii.

De un locuitor s'ar veni cam 70 fl.
pe an, ear' de animal socotind unul cu
altul, afară de galițe și stupi, cam 17 fl.

Socotind după familia, s'ar veni
pentru oameni și animale, de familie-
vre-o 450 fl.

Pentru oamenii din o familie: 270 fl.
și numai pentru animalele unei fa-
milii 180 fl.

(Va urma.)